POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W POWIECIE BYTOWSKIM NA LATA 2021-2027

OPRACOWANY PRZEZ:
POWIATOWE CENTRUM POMOCY RODZINIE W BYTOWIE (W ZAKRESIE REHABILITACJI SPOŁECZNEJ)
POWIATOWY URZĄD PRACY W BYTOWIE (W ZAKRESIE REHABILITACJI ZAWODOWEJ)

BYTÓW 2021

Spis treści

Wstęp

Rozdział I
Wstępna diagnoza niepełnosprawności w powiecie bytowskim
1.1. Obszar całego kraju
1.2. Województwo Pomorskie
1.3. Powiat Bytowski
1.4. Zatrudnianie osób niepełnosprawnych

Rozdział II
Orzecznictwo osób niepełnosprawnych
2.1 Sytuacja osób niepełnosprawnych do 16 roku życia
2.2. Sytuacja osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia

Rozdział III
Edukacja osób niepełnosprawnych
3.1. Zagadnienia ogólne
3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Bytowie
3.3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Tursku

Rozdział IV
Formy rehabilitacji społecznej prowadzone w placówkach na terenie powiatu bytowskiego
4.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie
4.1.1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej
4.1.2. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych
4.1.3.Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych
4.1.4.Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualne osób niepełnosprawnych
4.1.5.Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych
4.1.6.Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd" dofinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych
4.1.7. Realizacja programu wyrównywania różnic między regionami
4.2. Dom Pomocy Społecznej
4.3. Środowiskowy Dom Samopomocy
4.4. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej

Rozdział V
Cel strategiczny i cele operacyjne Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
5.1. Analiza SWOT
5.2. Cel strategiczny i cele operacyjne
5.3. Źródła finansowania
5.4. Monitoring działań

Podstawa prawna opracowania:

Delegację do opracowania niniejszego programu zawiera art. 35a ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.), który określa, iż do zadań powiatu należy: opracowanie i realizacja, zgodnych z przyjętą powiatową strategią rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie: rehabilitacji społecznej, zawodowej i zatrudniania oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Adresaci Programu: Osoby niepełnosprawne i ich rodziny z terenu powiatu bytowskiego.

Wstęp

W ustawodawstwie polskim można znaleźć dwie wskazane poniżej definicje niepełnosprawności.

Karta Praw Osób Niepełnosprawnych podaje, iż osoby niepełnosprawne to osoby, których „sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi" (§ 1).

Z kolei ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych charakteryzuje niepełnosprawność jako: „trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującą niezdolność do pracy" (art. 2 pkt. 10).

Rozmaite definicje omawianego pojęcia można odnaleźć również w międzynarodowych aktach prawnych. Dla przykładu, w konwencji o prawach osób niepełnosprawnych określono jako niepełnosprawne „osoby, które mają długotrwale naruszoną sprawność fizyczną, umysłową, intelektualną lub w zakresie zmysłów, co może w oddziaływaniu z różnymi barierami utrudniać im pełny i skuteczny udział w życiu społecznym na zasadzie równości z innymi osobami" (art. 1).

Natomiast Światowa Organizacja Zdrowia (ang. World Health Organization – WHO) wyróżnia trzy pojęcia składające się na istotę niepełnosprawności. Pierwszym z nich jest niesprawność, czyli „każda utrata sprawności lub nieprawidłowość w budowie czy funkcjonowaniu organizmu pod względem psychologicznym, psychofizycznym lub anatomicznym. Drugim jest niepełnosprawność definiowana jako „każde ograniczenie bądź niemożność (wynikające z niesprawności) prowadzenia aktywnego życia w sposób lub w zakresie uznawanym za typowe dla człowieka". Ostatnim zaś jest ograniczenie w pełnieniu ról społecznych, czyli „ułomność określonej osoby wynikająca z niesprawności lub niepełnosprawności, ograniczająca lub uniemożliwiająca pełną realizację roli społecznej odpowiadającej wiekowi, płci oraz zgodnej ze społecznymi i kulturowymi uwarunkowaniami".

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. stoi na straży praw i wolności obywateli naszego kraju. To podstawowy akt prawny

regulujący między innymi prawa osób niepełnosprawnych. Osoby niepełnosprawne zgodnie z art. 32 Konstytucji, jak wszyscy obywatele, mają fundamentalne prawo do równego traktowania. Konstytucja zakazuje dyskryminacji obywateli w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Nakłada też na władze polityczne zgodnie z art. 68, obowiązek zapewnienia szczególnej opieki zdrowotnej, a art. 69 Konstytucji RP udzielania osobom niepełnosprawnym pomocy w zabezpieczeniu ich egzystencji, przysposobieniu do pracy oraz komunikacji społecznej. Ponadto Konstytucja określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, samorządy terytorialne działające na rzecz osób niepełnosprawnych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Bytowskim na lata 2021-2027 jest dokumentem służącym realizacji polityki socjalnej i społecznej kierowanej do osób niepełnosprawnych powiatu bytowskiego. Program wyznacza cele, zadania, i działania na rzecz osób niepełnosprawnych zapewniające im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności.

Rozdział I

Wstępna diagnoza niepełnosprawności w powiecie bytowskim.

1.1. Obszar całego kraju

Dokładne określenie skali występowania zjawiska niepełnosprawności i liczby osób niepełnosprawnych nie jest możliwe ze względu na brak pełnych danych, ich wielokrotne powielanie i rozproszenie.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego uzyskanych na podstawie przeprowadzonego w 2011 r. Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i mieszkań liczba osób niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 4 697 048, co stanowi prawie 12,36% ogółu ludności kraju.

Wykres nr 1
Osoby niepełnosprawne z podziałem na płeć w Polsce

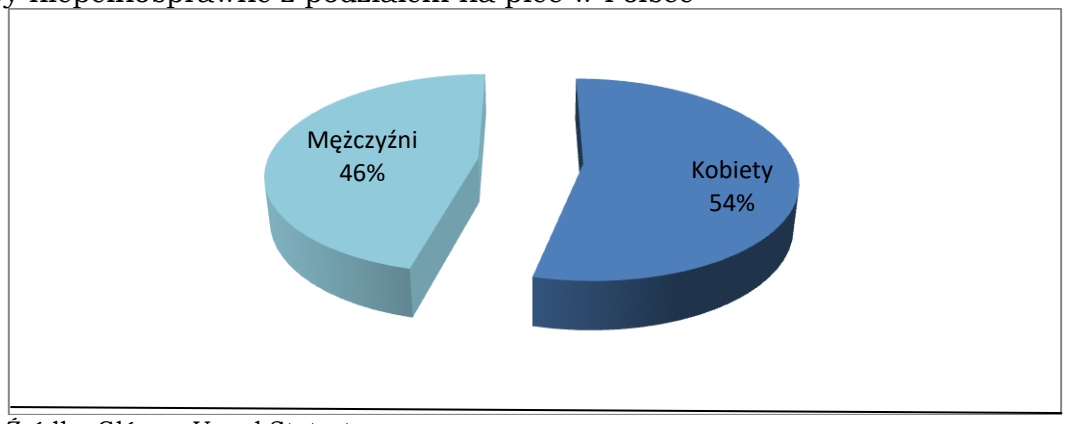

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Powyższy wykres wskazuje, iż więcej osób niepełnosprawnych jest wśród kobiet.

1.2. Województwo Pomorskie

Z danych GUS zawartych w Narodowym Spisie Powszechnym wynika, że w województwie pomorskim liczba osób niepełnosprawnych osiągnęła wielkość 284 499, co stanowi 12,5% ogółu ludności województwa pomorskiego.

Wykres nr 2
Osoby niepełnosprawne z podziałem na płeć w woj. pomorskim

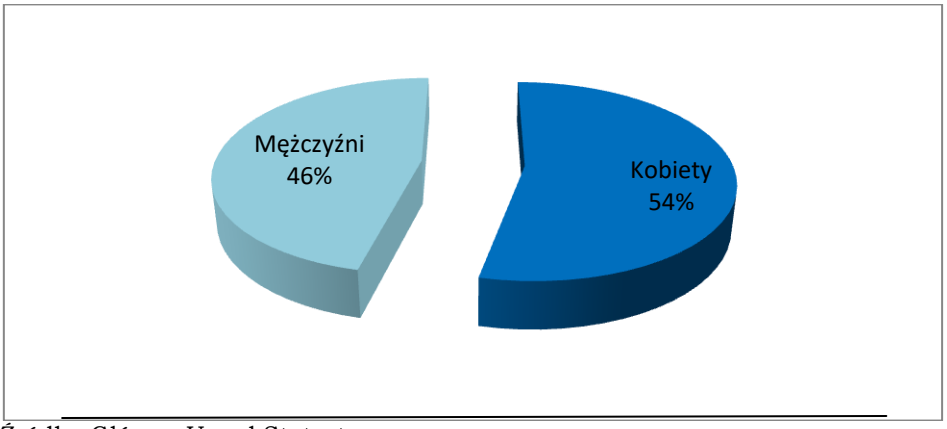

Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

Z powyższego wykresu wynika, że procentowa liczba kobiet w stosunku do liczby mężczyzn niepełnosprawnych w województwie pomorskim jest taka sama jak na terenie całego kraju.

1.3. Powiat bytowski

Na terenie powiatu bytowskiego, jak wynika z danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku, liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 7 502 osoby, co stanowi ponad 9,6% populacji.
W rozbiciu na płeć i miejsce zamieszkania osób niepełnosprawnych wielkości te w powiecie przedstawiały się następująco:

Tabela nr 1
Liczba osób niepełnosprawnych na terenie powiatu bytowskiego

Lp.	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Miasto			Wieś		
				Ogółem	Mężczyźni	Kobiety	Ogółem	Mężczyźni	Kobiety
1.	7 502	3 749	3 753	2 676	1 299	1 377	4 826	2 449	2 377

Z przedstawionych danych wynika, że większość osób niepełnosprawnych z powiatu bytowskiego zamieszkuje tereny wiejskie, a liczba kobiet i mężczyzn jest prawie równa.

1.4. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych

Praca oraz szeroko rozumiana aktywność społeczna jest bardzo ważnym aspektem w życiu człowieka, gdyż daje poczucie bycia potrzebnym, niezależnym oraz stanowi ważny warunek sukcesu na drodze do samorealizacji.

Osoby niepełnosprawne, podobnie jak osoby pełnosprawne, posiadają aspiracje, indywidualne potrzeby i zainteresowania, jednak często napotykają na nierówność i dyskryminację w dziedzinie zatrudnienia i zabezpieczenia społecznego. Najbardziej optymalnym rozwiązaniem jest dążenie do integracji i aktywizacji zawodowej osób z niepełnosprawnością na wszystkich płaszczyznach rynku pracy oraz równoległe podjęcie działań do zmian postaw pracodawców w kierunku większej przychylności, wrażliwości i zaangażowania.

Wspieranie i dążenie do pełnej integracji osób niepełnosprawnych odbywa się przez aktywizację społeczną i zawodową. Trafny dobór działań wspierających pozwala na zwalczanie wszelkich form dyskryminacji w dostępie do zatrudnienia i zwiększa jakość podaży na lokalnym rynku pracy.

Ostatnie wyniki Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności Polski (BAEL) wskazują na znaczną poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych na rynku pracy w ciągu ostatnich lat. Niewątpliwy wpływ miało duże zainteresowanie pracodawców zatrudnianiem osób niepełnosprawnych, które wynikało z otrzymywanego przez nich wsparcia. Od 2007 roku do 2019 roku (ze spadkiem w latach 2015-2016) w kraju odnotowywano wzrost współczynnika aktywności zawodowej i wskaźnika zatrudnienia osób niepełnosprawnych, szczególnie tych w wieku produkcyjnym. Podczas, gdy w 2007 roku współczynnik aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym wynosił 22,6%, w 2008 r. – 23,9%, w 2009 r. - 24,6%, to w 2010 roku wynosił 25,9%, w 2011 wzrósł do 26,3%, w 2012 wzrósł do 27,5%, od 2013 zaczął spadać aż do roku 2015 osiągając - 25,9%. W 2016 odnotowano wzrost od poziomu 26,8% aż do roku 2019 osiągając - 28,8%. Stopa bezrobocia w grupie osób niepełnosprawnych w wieku produkcyjnym w 2004r. osiągnęła wartość - 22,6%, sukcesywnie spadając uzyskała na koniec 2019 r. najniższy poziom - 7,2%.

W końcu 2019 roku aktywnych zawodowo było 28,8% osób niepełnosprawnych w wieku 18 lat i więcej, a udział procentowy osób pracujących wśród niepełnosprawnych w tej grupie w 2019 roku wynosił 26,8% (*materiały źródłowe – GUS – BAEL*).

Mimo wszystko osobom niepełnosprawnym bardzo trudno jest znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku pracy – część niepełnosprawnych pracuje w zakładach pracy chronionej. Wg danych GUS – BAEL w zakładach pracy chronionej na koniec czerwca 2020 roku było zatrudnionych 39,7% osób niepełnosprawnych. Niepełnosprawni potrzebujący pomocy w znalezieniu i utrzymaniu zatrudnienia mogą korzystać z systemów wsparcia, m.in. realizowanych przez urząd pracy.

Niepełnosprawni pobierający renty i inne świadczenia rejestrują się, jako osoby poszukujące pracy. Zarejestrowani bezrobotni niepełnosprawni znajdują się w grupie osób w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Osoby niepełnosprawne wymagają szczególnego wsparcia, gdyż praca dla nich stanowi nie tylko źródło dochodów umożliwiających zaspokojenie potrzeb, ale także najskuteczniejszy sposób rehabilitacji społeczno-zawodowej.

W końcu czerwca 2020 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytowie zarejestrowanych było 188 osób bezrobotnych niepełnosprawnych (5,98% ogółu bezrobotnych), o 19 osób więcej niż w końcu grudnia poprzedniego roku i o 33 osoby więcej niż w końcu grudnia 2018 r. Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych kobiety stanowiły 42,6% (80 osób), a prawo do zasiłku posiadało 57 osób (30,3% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych). Niepełnosprawni mieszkający na wsi w liczbie 122 stanowili 64,9% tej kategorii bezrobotnych (w końcu grudnia 2019 r. wielkości te przedstawiały się następująco: zarejestrowanych było 169 osób bezrobotnych niepełnosprawnych - 6,2% ogółu bezrobotnych, o 14 osób - 9,0% więcej niż w 2018 roku. Wśród bezrobotnych niepełnosprawnych kobiety stanowiły 40,8% - 69 osób, a prawo do zasiłku posiadało 58 osób - 34,3% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych).

W końcu I półrocza 2020 r. zarejestrowanych było 9 (w tym 4 kobiety) niepełnosprawnych poszukujących pracy i niepozostających w zatrudnieniu (w końcu 2019 r. – 18, 2018 r. – 25).

Udział osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Bytowie jako bezrobotne wśród ogółu osób bezrobotnych w końcu czerwca 2020 r. wyniósł 6,0%, w końcu 2019 – 6,2%, 2018 – 5,3%. W grupie poszukujących pracy wielkości te przedstawiały się następująco: na koniec czerwca 2020 – 13,6%, 2019 – 25,7%, 2018 – 27,5%.

Analizując dane dotyczące bezrobotnych z uwzględnieniem stopnia niepełnosprawności obserwuje się dominację osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności (w 2018 r. - 107 osób, w 2019 r. - 130 osób, koniec czerwca 2020 r. - 132). Natomiast w grupie osób bezrobotnych z lekkim stopniem niepełnosprawności obserwuje się wzrost liczby tych osób z 39 w 2018 r. do 53 w 2020 r., oraz ze znacznym stopniem niepełnosprawności zmniejszenie liczby z 9 w 2018 r. do 3 w 2020 r. W grupie osób niepełnosprawnych poszukujących pracy również najwięcej osób było zarejestrowanych z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, stanowili oni 88,9 % ogółu tej kategorii. Najczęściej występującą przyczyną niepełnosprawności osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako osoby bezrobotne oraz w grupie niepełnosprawnych poszukujących pracy są schorzenia neurologiczne.

Wykres nr 3
Liczba niepełnosprawnych osób bezrobotnych i poszukujących pracy wg płci:

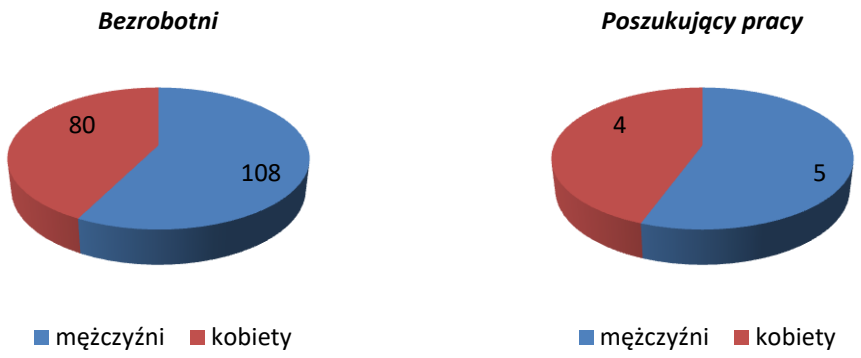

Tabela nr 2

Cechy społeczno–demograficzne osób niepełnosprawnych bezrobotnych poszukujących pracy według stopnia niepełnosprawności, wykształcenia, wieku, stażu pracy, czasu pozostawania bez pracy oraz rodzaju niepełnosprawności

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni			Poszukujący pracy niepełnosprawni		
	31.12.2018	31.12.2019	**30.06.2020**	31.12.2018	31.12.2019	**30.06.2020**
Ogółem	**155**	**169**	**188**	**25**	**18**	**9**
Kobiety	**76**	**69**	**80**	**6**	**6**	**4**
Zamieszkali na wsi	**107**	**113**	**122**	**16**	**10**	**4**
Stopień niepełnosprawności						
Znaczny	9	5	3	6	4	1
Umiarkowany	107	130	132	14	9	8
Lekki	39	34	53	5	5	0
Rodzaj niepełnosprawności						
Upośledzenie umysłowe	1	0	0	0	0	0
Choroby psychiczne	17	24	25	5	1	2
Zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu	14	17	14	3	2	1
Choroby narządu wzroku	9	9	10	2	2	1
Upośledzenia narządu ruchu	22	26	33	3	4	1
Epilepsja	5	2	4	1	1	0
Choroby układu oddechowego i układu krążenia	6	6	8	0	0	0
Choroby układu pokarmowego	0	1	1	0	0	0
Choroby układu moczowo-płciowego	5	2	4	0	2	1
Choroby neurologiczne	46	49	53	8	4	3
Inne	26	27	29	2	1	0
Nieustalone	4	6	7	1	1	0

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bytowie na podstawie sprawozdania MRPiPS-07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Wyznacznikiem pozycji na rynku pracy i szans na jej znalezienie jest z pewnością poziom wykształcenia i przygotowania zawodowego. Bezrobotni niepełnosprawni to głównie osoby legitymujące się wykształceniem poniżej średniego. W świetle danych najliczniejszą grupę stanowiły osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Na drugim miejscu znalazły się osoby z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej, gdzie w latach 2018-2020 zaobserwowano tendencję rosnącą z 42 do 66 osób. Wykształcenie wyższe wśród tej populacji posiadało tylko 11 bezrobotnych (5,9%), w 2019 r. – 4,7%, w 2018 r. – 5,2 %.

Wykres nr 4

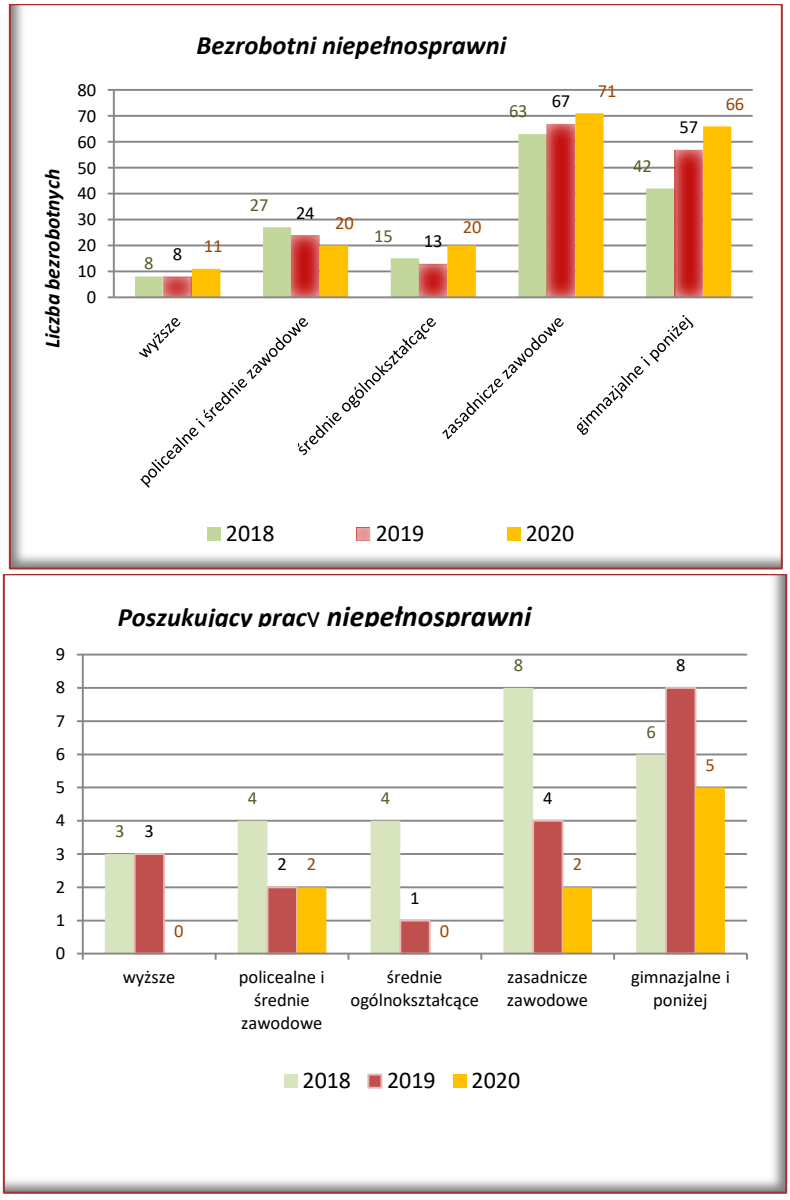

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bytowie na podstawie badań statystycznych rynku pracy MRPiPS-01.

Liczną grupę wśród bezrobotnych niepełnosprawnych stanowili bezrobotni w wieku: 55 - 59 lat – 38 osób (20,2% ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych) oraz 30-39 lat – 35 osób (18,6%) i powyżej 60 lat - 27 osób.

Wykres nr 5

Osoby niepełnosprawne według wieku (stan na 31.12. 2018-2019 i 30.06.2020 r.)

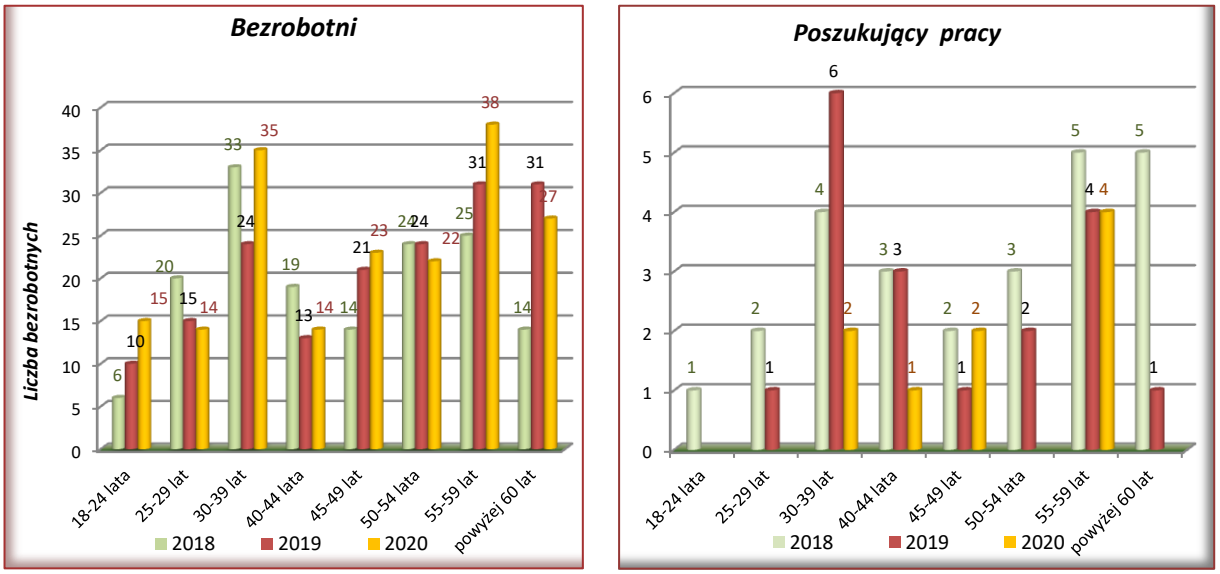

Źródło: Opracowanie własne na podstawie badań statystycznych rynku pracy MRPiPS-01

W końcu czerwca 2020 r. 93,1 % (175 osób) ogółu bezrobotnych niepełnosprawnych posiadało doświadczenie zawodowe (grudzień 2018 – 93,5 %, 2019 r. - 91,7 %), w tym najwięcej osób posiadało staż: od 10 do 20 lat – 42 osoby (22,3 %) i od 1 do 5 lat – 38 osób (20,2 % ogółu tej populacji bezrobotnych), oraz do 20 – 30 lat i 5- 10 lat – po 33 osoby (17,6%).

Wykres nr 6

Niepełnosprawni według stażu pracy (stan na 31. grudnia 2018-2019 i 30.06.2020)

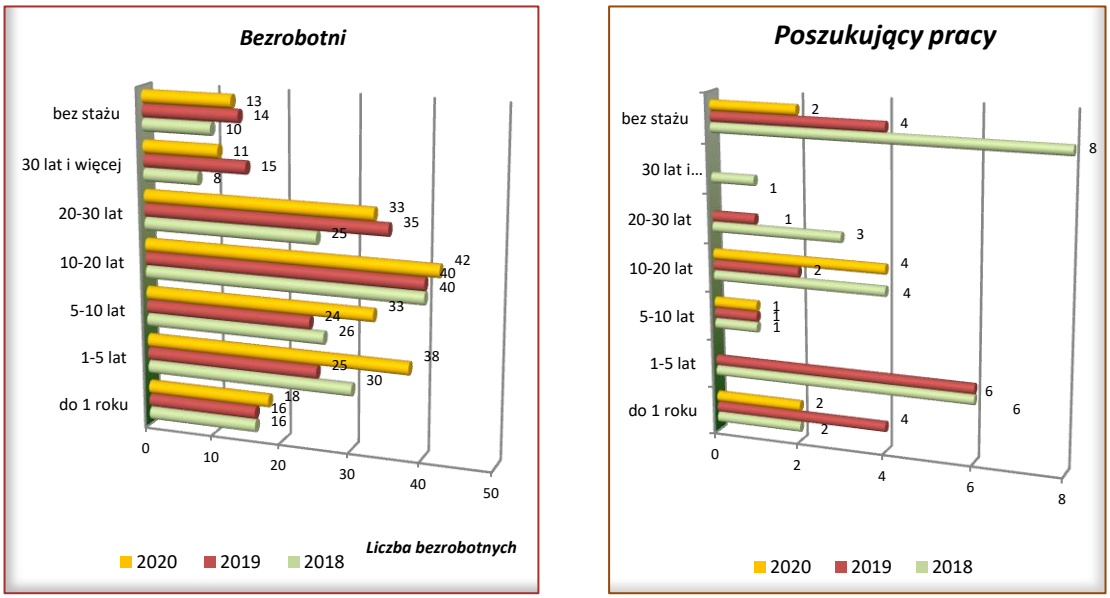

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bytowie na podstawie badań statystycznych rynku pracy MRPiPS 01.

Bezrobotni niepełnosprawni także mają trudności ze znalezieniem zatrudnienia, o czym świadczy fakt, że 66 osób (35,1% ogółu tej kategorii bezrobotnych) pozostawało bez pracy powyżej 12 miesięcy.

Wykres nr 7

Niepełnosprawni według czasu pozostawania bez pracy (stan na 31. grudnia 2018-2019 i 30. czerwca 2020)

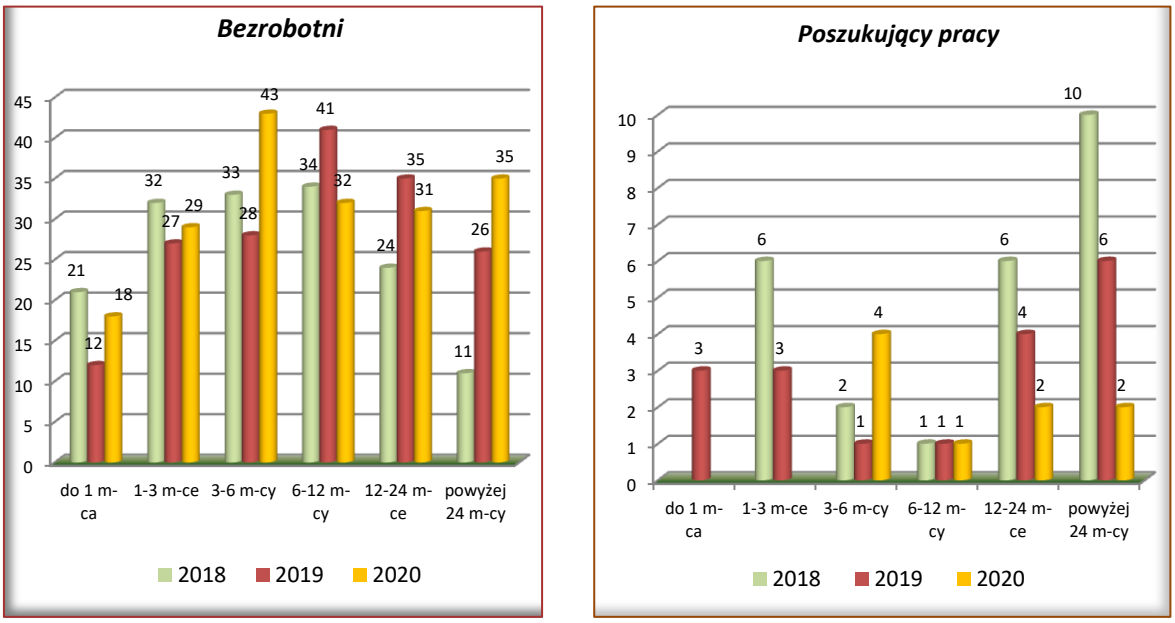

Źródło: Opracowanie własne PUP w Bytowie na podstawie badań statystycznych rynku pracy MRPiPS-07.

Jak wynika z przedstawionych danych barierami w uzyskaniu zatrudnienia są m.in.: problemy zdrowotne, nieodpowiednie do wymagań rynku pracy kwalifikacje zawodowe oraz wiek. Ograniczenie skali bezrobocia osób niepełnosprawnych, to nie tylko rozwiązanie problemów bytowych, ale również szansa na pełne włączenie w środowisko społeczne i usamodzielnienie, dające w efekcie możliwość rehabilitacji zawodowej i społecznej.

W I półroczu 2020 r. zarejestrowały się 164 osoby niepełnosprawne (w 2019 roku–341 i w 2018–361). Napływ bezrobotnych w tej grupie zmniejszył się w 2019 r. o 20 osób (o 5,6%) w stosunku do poprzedniego roku.

Tabela nr 3
Liczba osób niepełnosprawnych wyłączonych z ewidencji osób bezrobotnych

Wyszczególnienie	Bezrobotni niepełnosprawni			Poszukujący pracy niepełnosprawni		
	2018	2019	I – VI 2020	2018	2019	I – VI 2020
Ogółem	371	330	141	15	30	15
Podjęcie pracy	156	168	65			
w tym pracy subsydiowanej	53	46	11			
- na miejscach pracy refundowanych ze środków FP	12	10	1			
- podjęcie działalności gospodarczej	3	6				
- prace interwencyjne	15	19	8			
- roboty publiczne	17	7	1			
- w ramach bonu na zasiedlenie	2	1				
- inne (w tym: rozpoczęcie indywidualnego programu zatrudnienia socjalnego lub kontraktu socjalnego)	4	3	1			
w tym pracy niesubsydiowanej	103	122	54			
Rozpoczęcie szkolenia	11	9	1			
Rozpoczęcie stażu	20	7	2			
Prace społecznie użyteczne	8	12	7			

Skierowanie do agencji zatrudnienia w ramach zlecania działań aktywizacyjnych	2					
Podjęcie nauki	1					
Odmowa bez uzasadnionej przyczyny przyjęcia propozycji odpowiedniej pracy lub innej formy pomocy	7	4				
Rezygnacja ze statusu lub niepotwierdzenie gotowości do pracy	35	42	14	8	23	14
Osiągnięcie wieku emerytalnego	5	3	3			
Nabycie praw emerytalnych lub rentowych	7	14	1			
Nabycie praw do świadczenia przedemerytalnego	3	3	2			
Utrata statusu osoby niepełnosprawnej	54	23	15	5	6	1
Inne	62	45	31	2	1	

Źródło: opracowanie własne PUP w Bytowie na podstawie sprawozdania MRPiPS – 07 o osobach niepełnosprawnych bezrobotnych i poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu.

Osoby niepełnosprawne korzystały w latach 2018-2020 ze wszystkich form usług oferowanych przez Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie.

Podnoszenie kwalifikacji zawodowych osób niepełnosprawnych zwiększa możliwość uzyskania zatrudnienia, przygotowuje do pełnienia roli zawodowej oraz podnosi poczucie ich własnej skuteczności.

Odnotowano spadek liczby ofert skierowanych do osób niepełnosprawnych w roku 2019 w porównaniu do roku 2018. Jak widać z przedstawionych danych pomimo zmniejszeniem ilości ofert zwiększyła się ilość podjęć zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne.

W ciągu 2019 roku pracodawcy zgłosili do urzędów pracy 44 oferty pracy dla osób niepełnosprawnych (w roku 2018–46, w I półroczu 2020 r.-17). Wśród tej liczby 25,0% ofert (11) stanowiły oferty pracy subsydiowanej.

Tabela nr 4

Wolne miejsca pracy i aktywizacji zawodowej dla osób niepełnosprawnych:

Wyszczególnienie		Ogółem wolne miejsca pracy	W tym: miejsca aktywizacji zawodowej (staż)
Razem, w tym:	2018	46	7
	2019	44	3
	I-VI 2020	17	2
Pracy subsydiowanej	2018	17	7
	2019	11	3
	I-VI 2020	6	2
Z sektora publicznego	2018	5	2
	2019	2	1
	I-VI 2020	2	0

Działalność poradnictwa zawodowego świadczonego w urzędzie pracy ma jeszcze szerszy charakter, ponieważ podjęcie pracy nie zawsze, bądź nie tylko zależy od posiadania określonych kwalifikacji, doradca pomaga przygotowywać się do samego procesu poszukiwania i pozyskiwania zatrudnienia. Uczy zatem jak napisać list motywacyjny i CV, wskazuje na ważne elementy doświadczenia zawodowego godne zamieszczenia w ofercie, przygotowuje do rozmowy kwalifikacyjnej.

Tabela nr 5

Osoby niepełnosprawne objęte usługami rynku pracy.

Wyszczególnienie	2018	2019	I –VI 2020
Usługi poradnictwa grupowego	13	23	7
Usługi poradnictwa indywidualnego	97	99	39
Badania testowe	4	1	2
Informacje grupowe	10	6	3
Indywidualny Plan Działania	202	241	111

Poradnictwo zawodowe jest złożonym, najczęściej wieloetapowym procesem, podczas którego doradca zawodowy w sposób świadomy i celowy wykorzystuje metody i techniki, które służą motywowaniu klienta do aktywnego współdziałania w rozwiązywaniu jego problemów zawodowych. Rola doradcy polega głównie na wspieraniu klienta, pokazywaniu mu stojących przed nim możliwości i szans, analizowaniu wspólnie z nim jego sytuacji, pomaganiu w poszukiwaniu i tworzeniu rozwiązań. Doradca zawodowy stara się pobudzić aktywność i samodzielność, jak i to, że klient

postrzegany jest poprzez pryzmat jego ogólnej sytuacji życiowej, a nie tylko przez fakt niepełnosprawności i pozostawania poza rynkiem pracy. Usługa jest świadczona w formie osobistego kontaktu doradcy z klientem lub za pośrednictwem łącza telefonicznego albo internetowego. Podstawową metodą pracy jest rozmowa doradcza. Stanowi ona punkt wyjścia do wspólnego określenia planu dalszego działania. W procesie poradnictwa zawodowego wykorzystywane są testy do badania zainteresowań, kompetencji, umiejętności czy uzdolnień. Analiza własnych predyspozycji stwarza klientom możliwość dokonywania racjonalnych wyborów i przygotowania realistycznych projektów dotyczących rozwoju zawodowego. Często stosowaną formą pomocy jest grupowe poradnictwo zawodowe. Jest to skuteczny sposób pracy z ludźmi, którzy w atmosferze akceptacji i otwartości, mają możliwość poznania i zdefiniowania własnych możliwości, dokonania oceny siebie oraz rozwijania umiejętności podejmowania decyzji dotyczących poruszania się na rynku pracy oraz planowania kariery edukacyjno - zawodowej.

Tabela nr 6
Realizacja zadań na rzecz osób niepełnosprawnych ze środków PFRON w latach 2018-30.06.2020:

AKTYWNE FORMY	2018		2019		2020	
	wykonanie w tys. zł	ilość osób	wykonanie w tys. zł	ilość osób	wykonanie w tys. zł	ilość osób
zwrot wydatków na instrumenty rynku pracy (prace interwencyjne, staże)	12,4	2	15,8	3	0,0	0
jednorazowe środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej	80,0	2	151,9	5	60,0	2
zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	166,2	4	114,0	4	55,0	1
Ogółem	258,6	8	281,7	12	115,0	3

Rozdział II
Orzecznictwo osób niepełnosprawnych

Zarządzeniem nr 49/2011 Starosty Bytowskiego z dnia 27 września 2011 roku został powołany Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie. PZON mieści się obecnie w siedzibie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie i rozpoczął swoją działalność z dniem 1 października 2011 roku.

Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie na podstawie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (tj. Dz.U. 2020, poz. 426, z późn. zm.) oraz w oparciu o rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (tj. Dz.U. 2020, poz. 2027, z późn. zm.) wydaje odpowiednio orzeczenia o:

- niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16-go roku życia,
- stopniu niepełnosprawności osób, które ukończyły 16-y rok życia,
- wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenia o inwalidztwie lub niezdolności do pracy, o których mowa w art. 5 i 62 ustawy, zwanych dalej „orzeczeniami o wskazaniach do ulg i uprawnień".

Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych określa, że podstawą uznania osoby, która nie ukończyła 16-go roku życia za niepełnosprawną jest ustalenie, że:

- ma naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną;
- przewidywany okres trwania upośledzenia stanu zdrowia przekracza 12 miesięcy;
- wymaga zapewnienia jej całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu.

Ww. ustawa wprowadziła w stosunku do osób, które ukończyły 16. rok życia trzy stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany i lekki.

Do znacznego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę mającą naruszoną sprawność organizmu, niezdolną do podjęcia zatrudnienia lub zdolną do wykonywania zatrudnienia w zakładzie pracy chronionej, albo w zakładzie aktywizacji zawodowej, wymagającą niezbędnej, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Ustawa definiuje niezdolność do samodzielnej egzystencji jako naruszenie sprawności organizmu w stopniu uniemożliwiającym zaspokajanie bez pomocy innych osób, podstawowych potrzeb życiowych, za które uważa się przede wszystkim samoobsługę, poruszanie się, komunikację i komunikowanie się.

Do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia na stanowisku pracy przystosowanym odpowiednio do potrzeb i możliwości wynikających z niepełnosprawności, wymagającą w celu pełnienia ról społecznych częściowej lub okresowej pomocy innej osoby w związku z ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji.

Do lekkiego stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, zdolną do wykonywania zatrudnienia, niewymagającą pomocy innej osoby w celu pełnienia ról społecznych.

Zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wyróżniamy także orzeczenie o wskazaniach do ulg i uprawnień. Powyższe orzeczenie wydaje się osobie, która ukończyła 16-y rok życia i posiada jedno z następujących orzeczeń:

a) ważne orzeczenie lekarza orzecznika Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o:

- całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- niezdolności do samodzielnej egzystencji;
- całkowitej niezdolności do pracy;
- częściowej niezdolności do pracy oraz celowości przekwalifikowania;

b) orzeczenie wydane przez Komisję do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, komisję lekarską Ministerstwa Obrony Narodowej albo Ministerstwa Spraw Wewnętrznych przed 1 stycznia 1998 roku o:

- I grupie inwalidzkiej,

- II grupie inwalidzkiej,
- III grupie inwalidzkiej,

a) orzeczenie wydane przez Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego przed 1 stycznia 1998 roku o:

- stałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym,
- długotrwałej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym.

2.1. Sytuacja osób niepełnosprawnych do 16 roku życia.

Łączną liczbę wydanych w latach 2017-2019 orzeczeń dla osób poniżej 16 roku życia zamieszkałych na terenie powiatu bytowskiego prezentuje tabela nr 7.

Tabela nr 7
Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci.

Symbol niepełnosprawności	Razem	Wiek			Płeć	
		0-3	4-7	8-16	K	M
01-U	**44**	0	10	34	20	24
02-P	**78**	3	15	60	18	60
03-L	**42**	10	12	20	18	24
04-O	**94**	10	22	62	35	59
05-R	**103**	16	22	65	53	50
06-E	**35**	3	10	22	22	13
07-S	**109**	27	36	46	40	69
08-T	**19**	6	4	9	9	10
09-M	**39**	19	11	9	8	31
10-N	**155**	88	28	39	61	94
11-I	**105**	26	28	51	52	53
12-C	**92**	19	24	49	15	77
RAZEM	**915**	**227**	**222**	**466**	**351**	**564**

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Tabela nr 7 pokazuje, że wśród wydanych orzeczeń o niepełnosprawności przez Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie dla mieszkańców powiatu bytowskiego najwięcej osób niepełnosprawnych w wieku do 16 lat to mężczyźni oraz osoby w wieku 8–16 lat.

Jeżeli chodzi o przyczynę niepełnosprawności to największą ilość wydanych orzeczeń o niepełnosprawności wśród dzieci i młodzieży w latach 2017 – 2019 stanowiły choroby neurologiczne, choroby układu oddechowego i krążenia oraz inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby układu krwiotwórczego.

W dalszej kolejności natomiast upośledzenia narządu ruchu oraz choroby narządu wzroku.

Objaśnienia:
01-U- upośledzenia umysłowe,
02-P- choroby psychiczne,
03-L- zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu,
04-O- choroby narządu wzroku,
05-R- upośledzenia narządu ruchu,
06-E- epilepsja,
07-S-choroby układu oddechowego i krążenia,
08-T-choroby układu pokarmowego,
09-M- choroby układu moczowo-płciowego,
10-N- choroby neurologiczne,
11-I- inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenie, choroby układu krwiotwórczego,
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe.

2.2. Sytuacja osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia.

Łączną liczbę wydanych w latach 2017 - 2019 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16. rok życia zamieszkałych na terenie powiatu bytowskiego wg stopnia niepełnosprawności przedstawia tabela nr 8.

Tabela nr 8
Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, wieku i płci

Symbol niepełnosprawności	Razem	Wiek				Płeć	
		16-25	26-40	41-59	60 lat i więcej	K	M
01-U	**142**	62	49	25	6	55	87
02-P	**512**	57	117	226	112	214	298
03-L	**166**	25	12	54	75	76	90
04-O	**177**	28	21	58	70	97	80
05-R	**1942**	124	233	890	695	993	949
06-E	**80**	22	29	24	5	36	44
07-S	**1025**	31	70	263	661	410	615
08-T	**239**	14	23	89	113	116	123
09-M	**344**	11	27	110	196	188	156

10-N	**760**	67	88	218	387	322	438
11-I	**531**	63	61	190	217	320	211
12-C	**20**	20	0	0	0	6	14
RAZEM	**5.938**	**524**	**730**	**2.147**	**2.537**	**2.833**	**3.105**

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Dane zawarte w tabeli nr 8 pokazują, że w latach 2017 – 2019 PZON wydał prawie 6 tysięcy orzeczeń o stopniu niepełnosprawności. Najwięcej orzeczeń wydano osobom posiadającym dysfunkcję narządu ruchu oraz z chorobami układu oddechowego i z chorobami neurologicznymi. Jeżeli chodzi o przedział wiekowy to najwięcej osób niepełnosprawnych w powiecie bytowskim w latach 2017–2019 było w wieku poprodukcyjnym czyli powyżej 60 r.ż.

Najwięcej orzeczeń wydano osobom posiadającym umiarkowany stopień niepełnosprawności – stanowią one prawie 58,5% wszystkich wydanych orzeczeń. W dalszej kolejności znajdują się osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności (34%) oraz z lekkim stopniem niepełnosprawności (ok. 7,5%). Dane te przedstawia wykres nr 8.

Wykres nr 8
Liczba wydanych w latach 2017–2019 przez PZON orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Natomiast jeżeli chodzi o przyznane orzeczenia w latach 2017 – 2019 z podziałem na płeć to wartości utrzymują się na podobnym poziomie.

W przypadku mężczyzn stanowią oni ok. 52% (3 105 wydanych orzeczeń) ogółu przyznanych orzeczeń, natomiast liczba przyznanych orzeczeń wśród kobiet to różnica na poziomie 4 punktów % (2.833 wydanych orzeczeń).

Liczbę wydanych w latach 2017-2019 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności dla osób, które ukończyły 16 rok życia zamieszkałych na terenie powiatu bytowskiego wg poziomu wykształcenia oraz zatrudnienia obrazuje tabela nr 9.

Tabela nr 9
Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności, poziomu wykształcenia i zatrudnienia.

Symbol niepełnosprawności	Razem	Poziom wykształcenia					zatrudnienie	
		mniej niż podst.	podst.	zasadnicze	średnie	wyższe	tak	nie
01-U	**142**	56	62	23	1	0	7	135
02-P	**512**	82	181	151	81	17	64	448
03-L	**166**	21	47	46	44	8	42	124
04-O	**177**	28	35	52	44	18	49	128
05-R	**1942**	211	477	667	455	132	738	1204
06-E	**80**	19	22	16	19	4	26	54
07-S	**1025**	107	341	329	183	65	226	799
08-T	**239**	21	76	64	58	20	61	178
09-M	**344**	36	91	100	87	30	81	263
10-N	**760**	107	216	225	149	63	110	650
11-I	**531**	59	134	135	138	65	149	382
12-C	**20**	12	6	0	2	0	0	20
RAZEM	**5.938**	**759**	**1688**	**1808**	**1261**	**422**	**1553**	**4385**

Źródło: Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bytowie.

Zgodnie z danymi zawartymi w tabeli nr 9 o wydanych w latach 2017-2019 orzeczeniach problem niepełnosprawności dotykał w największym stopniu mieszkańców powiatu bytowskiego, którzy nie byli zatrudnieni. Jest to informacja mówiąca o bardzo wysokim bezrobociu wśród osób niepełnosprawnych oraz istniejących trudnościach w zatrudnieniu tych osób w powiecie bytowskim. Z ogółu przyznanych orzeczeń osobom powyżej 16 roku życia, aż 74% stanowią osoby nie mające zatrudnienia.

Szczególnie ciężka jest sytuacja osób posiadających dysfunkcje narządu ruchu oraz z występującymi chorobami układu oddechowego

i krążenia, którzy stanowią największą grupę osób pozostających bez zatrudnienia.

Zgodnie z zawartymi w tabeli nr 9 informacjami o wydanych w latach 2017 - 2019 orzeczeniach osoby posiadające orzeczenia o niepełnosprawności mają w większości podstawowe i zasadnicze wykształcenie.

Z analizy danych wynika, że w latach 2017 - 2019 niepełnosprawnością dotknięci byli w większości mieszkańcy powiatu w przedziale wiekowym powyżej 41. roku życia, posiadający podstawowe lub zasadnicze wykształcenie oraz nie mający zatrudnienia. Głównymi przyczynami niepełnosprawności wśród osób powyżej 16 roku życia są schorzenia narządu ruchu oraz choroby układu oddechowego i krążenia.

Rozdział III

Edukacja osób niepełnosprawnych

Edukacja osób niepełnosprawnych polega na integralnej realizacji funkcji dydaktycznej, wychowawczej i opiekuńczej szkoły z uwzględnieniem specyficznych form i metod pracy oraz zasad nauczania. Podstawowym celem edukacji jest wielostronny rozwój osoby niepełnosprawnej. Jego osiągnięcie uwarunkowane jest intensyfikacją kontaktów społecznych i współuczestnictwem tych osób w decydowaniu o sprawach dotyczących ich uczenia się, pracy i spędzania czasu wolnego. Zagadnienia integracji osób niepełnosprawnych ze środowiskiem osób pełnosprawnych, a zwłaszcza wyrównywania szans życiowych stanowi niezwykle złożoną i trudną problematykę, a jednocześnie doniosłe wyzwanie dla współczesnej edukacji. Zaniedbania dziecka we wczesnym okresie edukacji, na poziomie szkoły podstawowej, przekreślają możliwości zajęcia wysokiej lub przynajmniej średniej pozycji w życiu społecznym i zawodowym. Wsparcie edukacyjne w tym okresie, pozytywnie wpłynie na dalsze, zawodowe i społeczne losy osoby niepełnosprawnej.

3.1. Zagadnienia ogólne.

Zgodnie z art. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 roku Prawo oświatowe - system oświaty zapewnia w szczególności:

1) realizację prawa każdego obywatela Rzeczypospolitej Polskiej do kształcenia się oraz prawa dzieci i młodzieży do wychowania i opieki, odpowiednich do wieku i osiągniętego rozwoju;

2) dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów, a także możliwość korzystania z pomocy psychologiczno-pedagogicznej i specjalnych form pracy dydaktycznej;

3) możliwość pobierania nauki we wszystkich typach szkół przez dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie i zagrożoną niedostosowaniem społecznym, zgodnie z indywidualnymi potrzebami rozwojowymi i edukacyjnymi oraz predyspozycjami;

4) opiekę nad uczniami niepełnosprawnymi przez umożliwianie realizowania zindywidualizowanego procesu kształcenia, form i programów nauczania oraz zajęć rewalidacyjnych.

Kształceniem specjalnym obejmuje się dzieci i młodzież niepełnosprawną, niedostosowaną społecznie oraz zagrożoną niedostosowaniem społecznym, wymagającą stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy. Kształcenie to może być prowadzone w formie nauki w szkołach ogólnodostępnych, szkołach lub oddziałach integracyjnych, albo specjalnych oraz w specjalnych ośrodkach szkolno - wychowawczych. Podstawą do objęcia ucznia kształceniem specjalnym jest orzeczenie o potrzebie:

- kształcenia specjalnego,
- indywidualnego kształcenia dla dzieci i młodzieży,
- zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży upośledzonych umysłowo w stopniu głębokim**,**

wydane uczniowi na prośbę rodziców lub opiekunów dziecka przez zespół orzekający poradni psychologiczno-pedagogicznej (w powiecie bytowskim funkcjonują 2 poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym jedna w Bytowie, a druga w Miastku).

Orzeczenie jest wskazaniem najodpowiedniejszej formy kształcenia, z uwzględnieniem potrzeb dziecka oraz wskazaniem właściwych form pomocy specjalistycznej, nie jest jednak równoznaczne ze skierowaniem dziecka do jakiejkolwiek szkoły. Obowiązujące ustawodawstwo pozwala rodzicom lub opiekunom dziecka decydować o wyborze szkoły. Dzięki temu uczniowie niepełnosprawni mają możliwość spełnienia obowiązku szkolnego i obowiązku nauki jak najbliżej ich miejsca zamieszkania w szkołach:

- szkołach specjalnych,
- ogólnodostępnych,
- integracyjnych,
- oddziałach integracyjnych.

Dzieciom i młodzieży, których stan zdrowia uniemożliwia lub znacznie utrudnia uczęszczanie do szkoły zapewnia się nauczanie indywidualne.

Tabela nr 10
Wykaz placówek oświatowych w powiecie bytowskim, w tym z oddziałami/klasami integracyjnymi

Lp.	Typy placówek oświatowych	Liczba placówek ogółem	W tym z oddziałami/klasami integracyjnymi
1.	żłobki/ przedszkola	34	2
2.	szkoła podstawowa	34	16
3.	szkoła średnia	6	0
ŁĄCZNIE		74	18

Źródło: dane z Urzędów Gmin z terenu powiatu bytowskiego.

W powiecie bytowskim funkcjonują dwie szkoły specjalne, które prowadzą naukę dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie tj. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Bytowie oraz w Tursku.

3.2. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Bytowie.

Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Bytowie jako zasadnicze cele stawia sobie:

- dbałość o możliwie największy rozwój dziecka,
- przygotowanie i włączanie dziecka do życia w społeczeństwie,
- stworzenie jak najlepszych warunków rozwoju, zapewniających akceptację
  w środowisku społecznym.

W Ośrodku funkcjonują następujące placówki:

1. Przedszkole
2. Szkoła Podstawowa
3. Szkoła Przysposabiająca do Pracy Zawodowej, zawód: kucharz małej gastronomii
4. Branżowa Szkoła I stopnia

Tabela nr 11
Liczba podopiecznych z podziałem na poszczególne placówki w rozbiciu na lata.

Lp.	Typy placówki	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019
1.	Przedszkole	10	10	10
2.	Szkoła podstawowa	46	49	66
3.	Gimnazjum (brak w obecnej strukturze)	38	25	12

4.	Zasadnicza Szkoła Zawodowa (obecnie Branżowa Szkoła I stopnia)	30	27	27
5.	Szkoła przysposabiająca do pracy	28	34	34
ŁĄCZNIE		152	145	149

Źródło: dane z SOS-W w Bytowie.

Z początkiem września 2017 roku swoją działalność zapoczątkował Powiatowy Zespół Wczesnego Wspomagania Rozwoju przy Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Bytowie. Jego powstanie było wynikiem trzech lat starań dyrekcji i pracowników o utworzenie formy specjalistycznego wsparcia najmłodszych dzieci w regionie. Momentem przełomowym okazało się opublikowanie ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem", która w artykule 12. wymienia wczesne wspomaganie rozwoju, jako podstawowe narzędzie koordynujące udzielanie wielospecjalistycznej pomocy dziecku i jego rodzinie. Dlatego też, najważniejszym źródłem finansowania działań zespołu są środki dysponowane na podstawie wspomnianego programu rządowego. Ponadto dużym wsparciem jest pomoc organu prowadzącego szkoły – Powiatu Bytowskiego. W roku szkolnym 2017/2018 ze wsparcia w ramach zespołu skorzystały 43 osoby, natomiast w roku szkolnym 2018/2019 – 32 osoby.

3.3. Specjalny Ośrodek Szkolno – Wychowawczy w Tursku.

Wizją Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tursku jest przede wszystkim:

- dbanie o wszechstronny rozwój ucznia,
- zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa i komfortu psychicznego,
- kształtowanie u dzieci właściwych postaw oraz nawyków sprzyjających zdrowiu i bezpieczeństwu.

W skład Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tursku wchodzą:

- Szkoła Podstawowa
- Szkoła Przysposabiająca do Pracy

Tabela nr 12
Liczba podopiecznych z podziałem na poszczególne placówki w rozbiciu na lata.

Lp.	Typy placówki	Rok szkolny 2016/2017	Rok szkolny 2017/2018	Rok szkolny 2018/2019
1.	Szkoła podstawowa	20	33	40
2.	Gimnazjum (obecnie brak w strukturze)	31	14	9
3.	Szkoła przysposabiająca do pracy	15	18	16
ŁĄCZNIE		**66**	**65**	**65**

Źródło: dane z SOS-W w Tursku.

Zarówno przy SOS-W w Bytowie jak, przy SOS-W w Tursku istnieje internat, w których wychowawcy wdrażają wychowanków do:

- samoobsługi,
- kulturalnego spędzania czasu wolnego,
- rozwoju własnych zainteresowań,
- nauki własnej,
- prowadzą rewalidacje indywidualną.

Rozdział IV

Formy rehabilitacji społecznej prowadzone w placówkach na terenie powiatu bytowskiego

Rehabilitacja osób niepełnosprawnych – oznacza zespół działań w szczególności organizacyjnych, leczniczych, psychologicznych, technicznych, szkoleniowych, edukacyjnych i społecznych, zmierzających do osiągnięcia, przy aktywnym uczestnictwie tych osób, możliwie najwyższego poziomu ich funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

Rehabilitacja społeczna ma na celu umożliwianie osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym i realizowana jest przede wszystkim poprzez:

- wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej,
- wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych,
- likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i w dostępie do informacji,
- kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Do placówek zajmujących się rehabilitacją społeczną na terenie powiatu bytowskiego należą, m.in:

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie,
2. Dom Pomocy Społecznej w Parchowie,
3. Dom Pomocy Społecznej „Dworek" w Dąbiu,
4. Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie,
5. Środowiskowy Dom Samopomocy w Miastku,
6. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Bytowie,
7. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.

4.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r. poz. 426 z późn. zm.), powiat jako jeden z dysponentów środków Państwowego

Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wykonuje zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. Realizatorem poszczególnych zadań jest m.in. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

Do zadań powiatu z zakresu rehabilitacji społecznej, na realizację których przeznaczane są środki finansowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych należą:

1) dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,

2) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,

3) dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,

4) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,

5) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,

6) dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza - przewodnika.

Ostatnie z wyszczególnionych zadań tj. dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza – przewodnika jest zadaniem wprowadzonym w życie z dniem 01.04.2012 roku. O dofinansowanie tego zadania do PCPR w Bytowie nie wpłynął dotąd żaden wniosek.

Struktura podziału przyznanych środków finansowych PFRON jest suwerenną decyzją Rady Powiatu Bytowskiego, która w formie uchwały określa zadania, na które przeznaczane są środki PFRON.

Wykres nr 9
Środki finansowe PFRON w latach 2017 – 2019 przeznaczone na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej

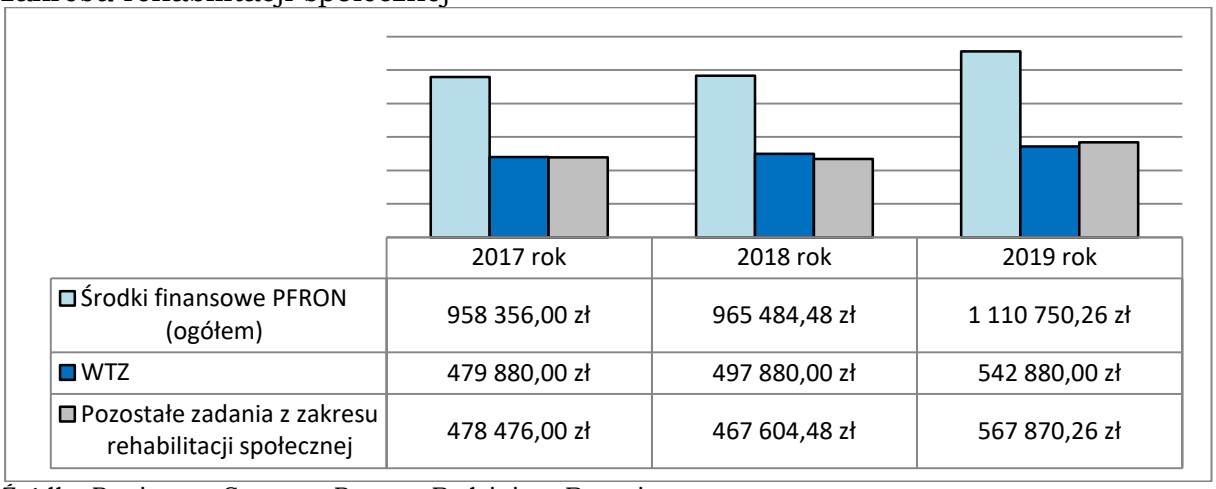

	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Środki finansowe PFRON (ogółem)	958 356,00 zł	965 484,48 zł	1 110 750,26 zł
WTZ	479 880,00 zł	497 880,00 zł	542 880,00 zł
Pozostałe zadania z zakresu rehabilitacji społecznej	478 476,00 zł	467 604,48 zł	567 870,26 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Z analizy powyższych danych wynika, że najwięcej przyznanych środków finansowych z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, PCPR otrzymał w 2019 r. Natomiast środki przekazane w 2017 i 2018 roku utrzymywały się na podobnym poziomie.

Powiat otrzymując środki finansowe z PFRON rozdziela je na poszczególne zadania biorąc pod uwagę m.in. aktualne potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wykres 10
Wysokość środków finansowych PFRON na poszczególne zadania z zakresu rehabilitacji społecznej w latach 2017–2019.

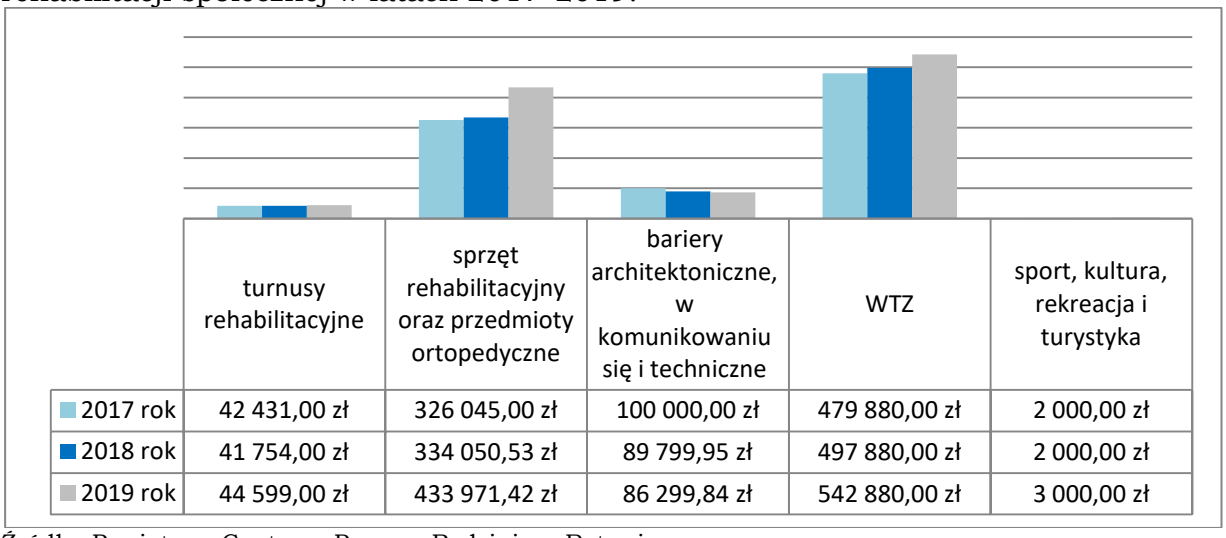

	turnusy rehabilitacyjne	sprzęt rehabilitacyjny oraz przedmioty ortopedyczne	bariery architektoniczne, w komunikowaniu się i techniczne	WTZ	sport, kultura, rekreacja i turystyka
2017 rok	42 431,00 zł	326 045,00 zł	100 000,00 zł	479 880,00 zł	2 000,00 zł
2018 rok	41 754,00 zł	334 050,53 zł	89 799,95 zł	497 880,00 zł	2 000,00 zł
2019 rok	44 599,00 zł	433 971,42 zł	86 299,84 zł	542 880,00 zł	3 000,00 zł

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Powyższy wykres obrazuje, że w latach 2017-2019 najwięcej środków przeznaczanych było na działalność WTZ, a w następnej kolejności na dofinansowanie do sprzętu rehabilitacyjnego oraz przedmiotów ortopedycznych. Najmniejsze wydatkowanie środków z PFRON jest na zadanie dot. dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Ponadto w 2017 roku Powiat Bytowski, z otrzymanych z PFRON środków, przeznaczył łączną kwotę 8.000 zł na zadania:

1. zlecenie organizacji lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich imprez kulturalnych, sportowych, turystycznych i rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych wspierających ich aktywność w tych dziedzinach kwotę 5.000 zł,
2. zlecenie promocji aktywności osób niepełnosprawnych w różnych dziedzinach życia społecznego i zawodowego kwotę 3.000 zł.

4.1.1. Dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.

Warsztaty Terapii Zajęciowej to wyodrębnione organizacyjnie i finansowo placówki stwarzające osobom niepełnosprawnym niezdolnym do podjęcia pracy możliwość rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywracania umiejętności niezbędnych do podjęcia zatrudnienia.

Celem działania warsztatów jest rehabilitacja, zmierzająca do ogólnego rozwoju i poprawy sprawności niezbędnych do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku. Realizacja przez warsztaty powyższego celu, odbywa się poprzez:

- ogólne usprawnianie,
- rozwijanie umiejętności wykonywania czynności życia codziennego oraz zaradności osobistej,
- przygotowanie do życia w środowisku społecznym, między innymi przez rozwój umiejętności planowania i komunikowania się, dokonywania wyborów, decydowania o swoich sprawach oraz innych

umiejętności niezbędnych w niezależnym życiu, a także poprawę kondycji psychicznej,

- rozwijanie umiejętności przy zastosowaniu różnych technik terapii zajęciowej,
- rozwijanie psychofizycznych sprawności niezbędnych w pracy,
- rozwijanie podstawowych oraz specjalistycznych umiejętności zawodowych, umożliwiających podjęcie pracy w zakładzie aktywności zawodowej lub innej pracy zarobkowej, albo szkolenia zawodowego.

Na terenie powiatu bytowskiego od 1 stycznia 2002 roku funkcjonuje Warsztat Terapii Zajęciowej, do którego uczęszcza obecnie 30 osób niepełnosprawnych ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Terapia indywidualna i grupowa prowadzona w Warsztacie odbywa się w następujących pracowniach:

1. pracownia umiejętności życia codziennego,
2. pracowania komputerowa i poligraficzna,
3. pracownia plastyczna,
4. pracownia tkacko – dziewiarska,
5. pracownia kulinarna,
6. pracownia ogrodnicza i rękodzieła artystycznego.

Od 1 kwietnia 2004 r. Warsztat prowadzi Stowarzyszenie „Jesteśmy".

Od 2007 roku koszty funkcjonowania WTZ w 90% (wcześniej 100%) pokrywane są ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, natomiast pozostałe 10% pochodzą ze środków samorządu powiatowego.

Tabela nr 13
Analiza dofinansowania kosztów Warsztatów Terapii Zajęciowej w latach 2017-2019.

Dofinansowanie kosztów Warsztatów Terapii Zajęciowej	**2017**	**2018**	**2019**
Dofinansowanie wypłacone z samorządu powiatowego i innych źródeł	53 320,00	55 320,00	60 320,00
Dofinansowanie wypłacone ze środków PFRON	479 880,00	497 880,00	542 880,00
Koszty działania WTZ z uwzględnieniem wszystkich źródeł	**533 200,00**	**553 200,00**	**603 200,00**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Dane ujęte w tabeli pokazują, że środki przeznaczane na działalność WTZ z roku na rok są zwiększane. Wysokość przeznaczonych w 2019 roku środków, w stosunku do 2017 roku wzrosła o ok. 13%.

4.1.2. Dofinansowanie uczestnictwa w turnusach rehabilitacyjnych.

Turnus to zorganizowana forma aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz rozwijanie umiejętności uczestników, między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych zajęciach przewidzianych programem turnusu. Uczestnictwo w turnusach zalicza się do podstawowych form aktywności wspomagającej proces rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. O dofinansowanie do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym może ubiegać osoba, która posiada aktualne orzeczenie o niepełnosprawności oraz złoży wniosek o przyznanie dofinansowania.

Turnusy są organizowane w ośrodkach, które zapewniają osobom niepełnosprawnym odpowiednie warunki pobytu, dostosowane do rodzaju i stopnia niepełnosprawności uczestników turnusu oraz bazę do prowadzenia rehabilitacji i realizacji określonego programu turnusu. Czas trwania turnusu wynosi co najmniej 14 dni. Turnusy organizuje się wyłącznie na terenie kraju, w grupach zorganizowanych liczących nie mniej niż 20 uczestników. Turnusy odbywają się tylko w ośrodkach, które posiadają wpis Wojewody uprawniający do organizowania turnusów lub przyjmowania grup turnusowych.

Tabela nr 14
Analiza złożonych wniosków o przyznanie dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym w latach 2017-2019

Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba złożonych wniosków	133	127	168
Liczba zrealizowanych wniosków	23	21	19
Środki finansowe PFRON	**42.431,00**	**41.754,00**	**44.599,00**

Środki finansowe Powiat Bytowski	**1.266,00**	**2.258,00**	**1.208,00**
Łączna kwota środków	**43.697,00**	**44.012,00**	**45.807,00**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Z powyższych danych wynika, że najwięcej wniosków dot. dofinansowania do turnusu rehabilitacyjnego złożono w 2019 r. z czego 11% wnioskodawców otrzymało dofinansowanie. Ponadto kwota przeznaczona na to zadanie była w 2019 roku największa, jednak ze względu na wyższą kwotę dofinansowania obowiązującą w roku 2019, z turnusu skorzystało mniej osób niż w latach ubiegłych.

4.1.3. Dofinansowanie do zakupu sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych.

O dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Sprzęt rehabilitacyjny to sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych, mający za zadanie osiągnięcie przy aktywnym uczestnictwie osoby niepełnosprawnej możliwie najwyższego poziomu jej funkcjonowania, jakości życia i integracji społecznej.

O dofinansowanie ze środków Funduszu zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny mogą ubiegać się jeden raz w roku osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, osoby prawne i jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, jeżeli prowadzą działalność związaną rehabilitacją osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej dwóch lat przed dniem złożenia wniosku oraz udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Przedmioty ortopedyczne są to wyroby medyczne, przedmioty służące do leczenia i rehabilitacji nieprawidłowości w funkcjonowaniu narządów ruchu.

Środki pomocnicze to przedmioty wspomagające funkcjonowanie różnego rodzaju narządów, m.in. takich jak narząd słuchu, czy wzroku.

W ramach zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze osoby niepełnosprawne najczęściej ubiegają się o przyznanie dofinansowania do zakupu aparatów słuchowych, pieluchomajtek, cewników, wszelkiego typu protez kończyn i protez piersi, obuwia ortopedycznego, gorsetów ortopedycznych czy też wózków inwalidzkich.

Tabela nr 15
Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017–2019

Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba złożonych wniosków	806	747	901
Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	748	619	701
Środki finansowe PFRON	**326 045,00**	**334 050,53**	**433 971,42**
Środki finansowe Powiat Bytowski	**-**	**-**	**7 956,00**
Łączna kwota środków	**326 045,00**	**334 050,53**	**441 927,42**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Z danych zawartych w tabeli wynika, że środki przeznaczone na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze były najwyższe w roku 2019. Ponadto środki wydatkowane na to zadanie w 2019 roku pochodziły również ze środków powiatu bytowskiego. Jeżeli chodzi o liczbę złożonych wniosków to najwięcej osób ubiegało się o przyznanie dofinansowania w 2019 roku, a najmniej w roku 2018.

4.1.4. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych na wnioski indywidualnych osób niepełnosprawnych.

Środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przeznaczane są również na dofinansowanie likwidacji rożnego typu barier funkcjonalnych, które ograniczają, a czasami wręcz uniemożliwiają osobom niepełnosprawnym normalne funkcjonowanie.

Bariery architektoniczne definiowane są jako wszelkie utrudnienia występujące w budynku i w jego najbliższej okolicy, które ze względu na

rozwiązania techniczne, konstrukcyjne lub warunki użytkowania uniemożliwiają lub utrudniają swobodę ruchu osobom niepełnosprawnym. O dofinansowanie mogą ubiegać się przede wszystkim ci niepełnosprawni wnioskodawcy, którzy mają trudności w poruszaniu się. Przeprowadzona likwidacja powinna umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. Dofinansowaniem nie mogą być objęte mieszkania nowo budowane lub będące w trakcie prac wykończeniowych.

Bariery w komunikowaniu się to likwidacja ograniczeń uniemożliwiających lub utrudniających osobom niepełnosprawnym swobodne porozumiewanie się i/lub przekazywanie informacji.

Bariery techniczne to przeszkody utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej pokonywanie pewnych ograniczeń. Likwidacja bariery technicznej powinna spowodować sprawniejsze działanie tej osoby w społeczeństwie i umożliwić wydajniejsze jej funkcjonowanie. Dofinansowanie udzielane jest na wyraźne zalecenie lekarza specjalisty rehabilitacji medycznej poparte dodatkowym wyjaśnieniem wnioskodawcy uzasadniającym dofinansowanie.

Tabela nr 16
Analiza złożonych wniosków o likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych w latach 2017–2019

Likwidacja barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	**2017**	**2018**	**2019**
Liczba przyjętych wniosków	78	80	79
Liczba zrealizowanych wniosków	54	42	40
Środki finansowe PFRON	100 000,00	89 799,95	86 299,84
Środki Powiatu Bytowskiego	3 734,00	7 620,00	836,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Liczba zrealizowanych wniosków (jak wynika z tabeli) była najwyższa w 2017 roku, adekwatnie do kwoty przyznanych środków PFRON oraz liczby osób ubiegających się o dofinansowanie.

4.1.5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych.

Zakres tego zadania obejmuje działania o charakterze sportowym, kulturalnym, rekreacyjnym oraz turystycznym kierowane do osób niepełnosprawnych. O dofinansowanie ze środków Funduszu organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki dla osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się osoby prawne i jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, które złożą odpowiedni wniosek w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego realizację zadania, oraz:

- prowadzą działalność na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed złożeniem wniosku;
- udokumentują zapewnienie odpowiednich do rodzaju zadania i do potrzeb osób niepełnosprawnych warunków technicznych i lokalowych;
- udokumentują posiadanie środków własnych lub pozyskanych z innych źródeł na sfinansowanie przedsięwzięcia, w wysokości nieobjętej dofinansowaniem ze środków Funduszu.

Tabela nr 17
Analiza złożonych wniosków o dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych w latach 2017 – 2019

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2017	2018	2019
Liczba przyjętych wniosków	1	1	1
Liczba zrealizowanych wniosków	1	1	1
Środki finansowe PFRON	2 000,00	2 000,00	3 000,00

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

4.1.6. Realizacja pilotażowego programu „Aktywny samorząd" dofinansowanego ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Widząc potrzebę podjęcia działań zmierzających do ograniczania skutków niepełnosprawności oraz wsparcia osób niepełnosprawnych i ich integracji społecznej Zarząd Powiatu Bytowskiego Uchwałą Nr 99/296/2012 z dnia 19 czerwca 2012 r. podjął decyzję o przystąpieniu Powiatu

Bytowskiego do realizacji pilotażowego programu p.n. „Aktywny samorząd". Na mocy tej uchwały jednostką organizacyjną odpowiedzialną za realizację w/w programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

Rok rocznie pomiędzy PFRON, a Powiatem Bytowskim podpisywany jest aneks do umowy, na mocy którego realizowany jest program w danym roku kalendarzowym. Powyższy program jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Formy wsparcia przewidziane w programie dotyczą likwidacji barier ograniczających społeczne i zawodowe funkcjonowanie osób niepełnosprawnych.

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji.

Cele szczegółowe programu na 2019 rok zakładały:

1. przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami słuchu, ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
2. przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
3. umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
4. poprawę szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
5. wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

W 2019 roku Program przewidywał udzielenie osobom niepełnosprawnym pomocy w ramach dwóch modułów:

Moduł I – likwidacja barier utrudniających aktywizację społeczną i zawodową, w tym:

Obszar A – likwidacja bariery transportowej:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
- Zadanie 2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu,
- Zadanie 3 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu.

Obszar B – likwidacja barier w dostępie do uczestniczenia w społeczeństwie informacyjnym:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub do osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku lub obu kończyn górnych,
- Zadanie 2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku,
- Zadanie 4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy,

- Zadanie 5 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego sprzętu elektronicznego, zakupionego w ramach programu, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności.

Obszar C – likwidacja barier w poruszaniu się:

- Zadanie 1 – pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności i dysfunkcją uniemożliwiającą samodzielne poruszanie się za pomocą wózka inwalidzkiego o napędzie ręcznym,
- Zadanie 2 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 3 – pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, tj. protezy co najmniej na III poziomie jakości, adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 4 – pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne, (co najmniej na III poziomie jakości), adresowana do osób ze stopniem niepełnosprawności,
- Zadanie 5 – pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu ruchu powodującą problemy w samodzielnym przemieszczaniu się i posiadających zgodę lekarza specjalisty na użytkowanie przedmiotu dofinansowania,
- Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej (dziecka przebywającego w żłobku lub przedszkolu albo pod inną tego typu opieką), adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem

niepełnosprawności, którzy są przedstawicielem ustawowym lub opiekunem prawnym dziecka.

Moduł II – pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym, adresowana do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w szkole wyższej lub szkole policealnej lub kolegium, a także do osób mających przewód doktorski otwarty poza studiami doktoranckimi.

Tabela nr 18
Dane dotyczące środków finansowych i liczby złożonych wniosków o wsparcie w ramach programu „Aktywny samorząd" w 2017 roku.

Nazwa obszaru	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Wysokość środków wypłaconych
Środki finansowe PFRON przyznane na realizację programu	**303.684,43**		
Obszar A2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	2	2	2 625,00
Obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	10	10	52 310,50
Obszar B2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania,	2	2	4 000,00
Obszar C2- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	11	10	19 982,00
Obszar C3- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	2	2	23 330,00
Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	12	12	13 914,59
MODUŁ II- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	93	88	181 383,04
Łączna kwota	**132**	**126**	**297 545,13**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie

Tabela nr 19
Dane dotyczące środków finansowych i liczby złożonych wniosków o wsparcie w ramach programu „Aktywny samorząd" w 2018 roku.

Nazwa obszaru	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Wysokość środków wypłaconych
Środki finansowe PFRON przyznane na realizację programu	**263.366,06**		
Obszar A2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	3	3	4 350,00
Obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	5	4	20 770,50
Obszar C2- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	11	11	24 071,60
Obszar C3- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	1	13 860,00
Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	10	10	16 456,52
MODUŁ II- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	83	80	177 272,50
Łączna kwota	**113**	**109**	**256 781,12**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

Tabela nr 20
Dane dotyczące środków finansowych i liczby złożonych wniosków o wsparcie w ramach programu „Aktywny samorząd" w 2019 roku.

Nazwa obszaru	Liczba złożonych wniosków	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	Wysokość środków wypłaconych
Środki finansowe PFRON przyznane na realizację programu	**460 932,28**		
Obszar A2 – pomoc w uzyskaniu prawa jazdy	4	4	6 660,00
Obszar A3- pomoc w uzyskaniu prawa jazdy, adresowana do osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu, w stopniu wymagającym korzystania z usług tłumacza języka migowego,	1	rezygnacja	0 (rezygnacja)
Obszar B1 – pomoc w zakupie specjalistycznego sprzętu komputerowego wraz z oprogramowaniem	8	5	24 953,00
Obszar B2 – dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	1	0	0
Obszar B3- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu wzroku	5	4	10 968,80
Obszar B4 – pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów oraz oprogramowania, adresowana do osób z orzeczeniem o niepełnosprawności (do 16 roku życia) lub osób ze znacznym albo umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, z dysfunkcją narządu słuchu i trudnościami w komunikowaniu się za pomocą mowy	8	8	19 000,00
Obszar C1 – zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	7	6	59 720,00
Obszar C2- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	9	9	25 000,00
Obszar C3- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	1	14 000,00
Obszar C5- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania elektrycznego do wózka ręcznego	6	4	19 980,00
Obszar D – pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	12	12	21 701,55

MODUŁ II- pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym	91	83	237 932,00
Łączna kwota	**153**	**136**	**439 915,35**

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie.

4.1.7. Program wyrównywania różnic między regionami III

Powiat Bytowski od wielu lat aktywnie wspiera osoby niepełnosprawne poprzez realizację Programu wyrównywania różnic. Pozyskane środki są wykorzystywane na działania mające na celu wyrównywanie różnic między regionami w obszarze rehabilitacji osób niepełnosprawnych oraz dostępności, w tym na likwidację barier w urzędach i placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy oraz wielorodzinnych budynkach mieszkalnych w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania, likwidację barier transportowych oraz aktywizację zawodową tych osób.

Adresaci programu oraz obszary wsparcia:

- **obszar A** (zapewnienie dostępności w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych) - zarządcy w wielorodzinnych budynkach mieszkalnych;
- **obszar B** (likwidacja barier w urzędach administracji samorządu powiatowego lub gminnego, placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania) – gminy, powiaty lub podmioty, które prowadzą placówki edukacyjne lub środowiskowe domy samopomocy;
- **obszar C** (tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych) – gminy, powiaty, organizacje pozarządowe;
- **obszar D** (likwidacja barier transportowych):
  a) placówki służące rehabilitacji osób niepełnosprawnych prowadzone przez: organizacje pozarządowe, gminy lub powiaty,
  b) jednostki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej,
  c) gminy, które dowożą osoby z niepełnosprawnościami do znajdujących się poza ich terenem placówek służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych;

- **obszar E** (dofinansowanie wymaganego wkładu własnego w projektach dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych) – gminy, powiaty oraz organizacje pozarządowe;
- **obszar F** (tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów) - jednostki samorządu terytorialnego lub organizacje pozarządowe,
- **obszar G** (skierowanie do powiatów poza algorytmem dodatkowych środków na finansowanie zadań ustawowych dotyczących rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych) - powiaty.

Uprawnione podmioty składają wnioski za pośrednictwem Starostwa (w ramach obszaru B, C, D, F, G), natomiast w ramach obszarów A oraz E bezpośrednio do Pomorskiego Oddziału PFRON.

Na terenie naszego powiatu największym zainteresowaniem cieszą się projekty z zakresu dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej (m.in. zakup i montaż windy, dostosowanie pomieszczeń sanitarnych, wymiana drzwi wejściowych, likwidacja progów, założenie wykładziny antypoślizgowej, zakup schodołaza), dofinansowania zakupu samochodu służącego do przewozu osób niepełnosprawnych (m.in. dowóz niepełnosprawnych dzieci do szkół, na basen, wycieczki, zawody; dowóz mieszkańców na rehabilitację, do lekarzy specjalistów) oraz pozyskania środków na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych pozostających bez zatrudnienia (wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, środki na rozpoczęcie działalności gospodarczej).

Tabela nr 21
Projekty, które otrzymały dofinansowanie w 2018 roku

Nazwa projektu	Beneficjent pomocy	Przyznane dofinansowanie	Obszar programu
Kariera bez barier III	Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	90 000 zł	Obszar G

Tabela nr 22
Projekty, które otrzymały dofinansowanie w 2019 roku

Nazwa projektu	Beneficjent pomocy	Przyznane dofinansowanie	Obszar programu
Kariera bez barier IV	Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	94 000 zł	Obszar G

Tabela nr 23
Projekty, które otrzymały dofinansowanie w 2020 roku

Nazwa projektu	Beneficjent pomocy	Przyznane dofinansowanie	Obszar programu
Przebudowa, rozbudowa i zmiana sposobu użytkowania wraz remontem budynków Gimnazjum nr 2 w Bytowie dla potrzeb Zespołu usług Społecznych – szyb windowy	Powiat Bytowski	150 000 zł	Obszar B
Likwidacja barier transportowych – zakup samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Dzieci Europy w Bytowie	90 000 zł	Obszar D
Zakup samochodu do przewozu uczniów z terenu Gminy Studzienice do SOSW w Bytowie	Gmina Studzienice	90 000 zł	Obszar D
Likwidacja barier transportowych w dostępie osób niepełnosprawnych do Szkoły Podstawowej im. św. Jana Pawła II w Pomysku Wielkim	Gmina Bytów na rzecz Szkoły Podstawowej w Pomysku Wielkim	80 000 zł	Obszar D
Zakup mikrobusa w wersji standardowej, 9-osobowego, specjalnie przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych – mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Parchowie, na dwa wózki inwalidzkie z podjazdem	Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego na rzecz Domu Pomocy Społecznej w Parchowie	90 000 zł	Obszar D
Kariera bez barier V	Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie	125 000 zł	Obszar G

4.2. Domy Pomocy Społecznej.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej, osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

Dom pomocy społecznej świadczy usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające oraz edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nim przebywających. Domy pomocy społecznej, w zależności od tego, dla kogo są przeznaczone dzielą się na domy dla:

- osób w podeszłym wieku,
- osób przewlekle somatycznie chorych,
- osób przewlekle psychicznie chorych,
- dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie,
- dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie,
- osób niepełnosprawnych fizycznie,
- osób uzależnionych od alkoholu.

Na terenie powiatu bytowskiego znajdują się dwa domy pomocy społecznej. Dom Pomocy Społecznej w Parchowie oraz Dom Pomocy Społecznej „Dworek" w Dąbiu.

Dom Pomocy Społecznej w Parchowie

Jest to placówka dla dzieci i młodzieży płci żeńskiej, niepełnosprawnej intelektualnie. Placówka dysponuje 70 miejscami, jest jednostką niepaństwową, prowadzona jest na zlecenie Powiatu Bytowskiego przez Zgromadzenie Sióstr Benedyktynek Samarytanek Krzyża Chrystusowego.

O umieszczenie w DPS mogą ubiegać się osoby, którym rodzina oraz gmina nie jest w stanie zapewnić całodobowej opieki. Do chwili umieszczenia osoby niepełnosprawnej w DPS, gmina jest obowiązana do zapewnienia niezbędnych usług pielęgnacyjnych w środowisku. Decyzję o skierowaniu do domu pomocy społecznej i decyzję ustalającą opłatę za pobyt wydaje organ gminy właściwy dla tej osoby w dniu jej kierowania do DPS.

Decyzję o umieszczeniu w domu pomocy społecznej wydaje starosta powiatu prowadzącego dom lub działający z jego upoważnienia dyrektor PCPR. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny do wysokości średniego miesięcznego kosztu utrzymania, ustalonego przez starostę i ogłoszonego w wojewódzkim dzienniku urzędowym

Środki finansowe na pokrycie kosztów działalności DPS pochodzą z:

- dotacji celowej budżetu państwa,
- dochodu DPS, który jest uzyskiwany z odpłatności mieszkańców domu.

Tabela nr 24

Wielkość środków oraz wysokość odpłatności ponoszonych przez mieszkańców za pobyt w DPS

Lp.	Wyszczególnienie	2017	2018	2019
1.	Dotacja celowa z budżetu państwa	1 912 933,00	2 004 899,00	2 014 200,00
2.	Odpłatność mieszkańców za pobyt w DPS	1 084 481,53	1 191 971,36	1 316 187,77
3.	**Razem**	2 997 414,53	3 196 870,36	3 330 387,77

Źródło: Dom Pomocy Społecznej w Parchowie

Dom Pomocy Społecznej „Dworek" w Dąbiu

W miejscowości Dąbie powstał pierwszy Dom Pomocy Społecznej zapewniający całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym oraz osobom w podeszłym wieku. Decyzją Wojewody Pomorskiego z dnia 20.12.2017 roku został wpisany do Rejestru domów pomocy społecznej mających siedzibę na obszarze województwa pomorskiego, pod nazwą Dom Pomocy Społecznej „DWOREK" w Dąbiu dla 78 osób.

DPS w Dąbiu w swojej ofercie posiada dwa pakiety, w tym:

Pakiet pielęgnacyjno-leczniczy, który obejmuje zakwaterowanie, całodzienne wyżywienie, a także stałą specjalistyczną opiekę medyczną. Jest on skierowany do seniorów oraz osób przewlekle chorych, które ze względu

na swój stan zdrowia (znaczną niepełnosprawność, Alzheimer, Parkinson, osoby po wylewach, poddawane respiro terapii domowej lub podlegające leczeniu w ramach żywienia dojelitowego) nie są w stanie wieść w pełni aktywnego i samodzielnego życia oraz wymagają stałego przebywania w łóżkach. Pakiet ten zapewnia całodobową opiekę wykwalifikowanych i doświadczonych opiekunek, pielęgniarek i fizjoterapeutów, a także gwarantuje nadzór lekarza. W pakiecie tym personel ośrodka otacza seniora całodobową troską oraz sprawuje ciągły monitoring stanu jego zdrowia. Wykonuje wszelkie konieczne zabiegi pielęgnacyjne i lecznicze w celu przedłużenia i polepszenia stanu zdrowia seniora, a także kontroluje dietę, aby była zgodna z zaleceniami lekarza i występującymi schorzeniami. Pensjonariusze w ramach tego pakietu w miarę potrzeb i własnych możliwości mają zagwarantowaną rehabilitację w formie indywidualnej, przyłóżkowej. Podobnie w miarę możliwości są poddawani terapii zajęciowej, jeżeli pozwoli na to ich stan.

Pobyty dzienne, to oferta skierowana zarówno do osób samodzielnych jak i do osób, które muszą pozostawać pod stałą opieką, które z różnych przyczyn nie mogą przebywać samotnie w domu, głównie do osób niepracujących w wieku 60+ pozostających w samodzielnym lub rodzinnym gospodarstwie domowym. Jedynym wyjątkiem są tu osoby leżące, trwale unieruchomione, które nie byłyby w stanie uczestniczyć w oferowanych zajęciach.

Celem pobytów dziennych jest:

- wsparcie osób starszych w ich codziennym funkcjonowaniu w miejscu zamieszkania;
- przeciwdziałanie izolacji i marginalizacji osób starszych;
- pomoc w utrzymywaniu kondycji psychofizycznej;
- aktywizacja osób starszych w celu podejmowania działań zmierzających do poprawy jakości ich życia;
- pomaganie osobom starszym w nabywaniu umiejętności organizacji czasu wolnego;
- odkrywanie i rozwijanie zainteresowań, poszerzanie i zdobywanie wiedzy oraz zaspokajanie potrzeb kulturalnych, towarzyskich;
- wsparcie rodzin starszych w opiece nad nimi.

Osoby korzystające z pobytu dziennego mogą spędzić w domu co najmniej 8 godzin dziennie (od 8:00 – 16:00), od poniedziałku do piątku. W indywidualnych przypadkach czas ten może zostać wydłużony jednak nie dłużej niż do 12 h i dodatkowo w soboty.

W programie przewidziany jest:

- udział w zajęciach terapeutycznych,
- korzystanie z zabiegów i ćwiczeń rehabilitacyjnych,
- udział w wydarzeniach kulturalnych Centrum,
- dostęp do multimediów i prasy codziennej oraz magazynów,
- dostęp do zasobów bibliotecznych Centrum,
- udział w zajęciach edukacyjne (wykłady, pogadanki);
- zajęcia rekreacyjne (organizowanie wyjazdów krajoznawczych, wycieczki piesze po okolicy);
- udział w imprezach kulturalnych (wyjścia do kina, na wystawy, organizacja koncertów);
- kółka zainteresowań (brydż, szachy, bulle, zajęcia komputerowe);
- praca w ogrodzie i ogrodzie zimowym dla chętnych.

Na miejscu uczestnicy otrzymują przynajmniej dwa posiłki, w tym jeden gorący. Istnieje możliwość transportu na zajęcia z domu i z powrotem.

4.3. Środowiskowe Domy Samopomocy.

Środowiskowe domy samopomocy, zwane inaczej ośrodkami wsparcia, służą budowaniu sieci oparcia społecznego i przygotowują do życia w społeczeństwie oraz funkcjonowania w środowisku. Są przeznaczone dla osób przewlekle psychicznie chorych i niepełnosprawnych intelektualnie. To placówki okresowego dziennego lub całodobowego pobytu, w której osoby z zaburzeniami psychicznymi mogą otrzymać częściową opiekę i pomoc w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych oraz posiłek.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Bytowie – ośrodek wsparcia dziennego dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Świadczy usługi specjalistyczne dla 43 osób niepełnosprawnych z gminy Bytów, które ze względu na niepełnosprawność spowodowaną chorobą psychiczną lub upośledzeniem umysłowym, wymagają opieki i pomocy w zaspakajaniu

niezbędnych potrzeb życiowych. Decyzję administracyjną, przyznającą ten rodzaj usługi wydaje dyrektor MOPS w Bytowie.

W placówce prowadzona jest praca terapeutyczna, która ma na celu podtrzymywanie i rozwijanie umiejętności niezbędnych do samodzielnego funkcjonowania, wyrabianie nawyków celowej aktywności, kształtowanie zachowań akceptowalnych społecznie. W ŚDS w Bytowie funkcjonują następujące pracownie: komputerowa, kulinarna, plastyczna, rękodzieła (w której mieszczą się pracownia witrażu i pracownia stolarska), technik różnych i ceramiczna.

Aktualnie ze specjalistycznej opieki korzystają 43 osoby niepełnosprawne, z czego 24 osoby, to uczestnicy wymagający wszechstronnej opieki i pomocy w zaspakajaniu podstawowych potrzeb – osoby z niepełnosprawnością sprzężoną, w tym osoby wymagające izolacji, wyciszenia, zmniejszonej ilości bodźców. Placówka zapewnia również usługi transportowe dla uczestników tego potrzebujących oraz dla wszystkich gorący posiłek przygotowywany w ramach treningów kulinarnych.

Środowiskowy Dom Samopomocy w Miastku - placówka zapewnia specjalistyczną opiekę i rehabilitację 30 podopiecznym z upośledzeniem umysłowym i zaburzeniami psychicznymi, w tym 18 z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności oraz 12 ze znacznym stopniem niepełnosprawności, którzy mieszkają na terenie miasta i gminy Miastko i skierowanymi do ŚDS na podstawie decyzji kierownika M-GOPS w Miastku.

W placówce prowadzona jest praca terapeutyczna, w następujących pracowniach: plastyczno-komputerowej, kulinarnej wraz z jadalnią, stolarsko-ogrodniczej, rękodzielniczej, ceramicznej, a także rehabilitacyjnej, na której pod kierunkiem fizjoterapeuty odbywa się rehabilitacja ruchowa.

Prowadzona działalność oparta jest o indywidualne programy, które w zależności od potrzeb psychofizycznych uczestników realizowane są w formie treningów: funkcjonowania w życiu codziennym, umiejętności interpersonalnych i rozwiązywania problemów, spędzania wolnego czasu. ŚDS świadczy również poradnictwo psychologiczne indywidualne, a także w formie warsztatów oraz terapii psychologicznej dla uczestników i ich rodziców/opiekunów.

Podopieczni Domów uczestniczą systematycznie w zajęciach terapeutycznych i rehabilitacji ruchowej, poddawani są planowanym badaniom i konsultacjom lekarskim i psychologicznym. Zajęcia prowadzone przez terapeutów i fizjoterapeutę mają za zadanie osiągnięcia u podopiecznych wzrostu samodzielności w czynnościach samoobsługowych, poprawę rozwoju społecznego i emocjonalnego oraz poprawę relacji z otoczeniem.

Osoby uczestniczące w zajęciach w placówkach mają zapewniony jeden gorący posiłek dziennie i napoje.

4.4. Miejskie i gminne ośrodki pomocy społecznej.

Ośrodki Pomocy Społecznej działające na terenie powiatu bytowskiego problematyką osób niepełnosprawnych zajmują się w sferze udzielania pomocy dla osób, które są w trudnej sytuacji materialnej lub życiowej, całkowicie niezdolnej do zatrudnienia z powodu wieku lub niepełnosprawności jeżeli jej dochody są niższe od kryterium dochodowego. Tym osobom OPS wypłacają zasiłki stałe. Ponadto osobom, które ze względu na długotrwałą chorobę, bezrobocie, OPS wypłacają zasiłki okresowe.

Ośrodki Pomocy Społecznej udzielają pomocy osobom na zaspokojenie niezbędnych potrzeb bytowych przyznając zasiłki celowe i specjalne zasiłki celowe.

Osobom, które posiadają dziecko niepełnosprawne OPS udzielają pomocy finansowej wypłacając dodatek do zasiłku rodzinnego na kształcenie i rehabilitację dziecka niepełnosprawnego.

Ponadto dla dziecka niepełnosprawnego, osoby niepełnosprawnej ze znacznym stopniem niepełnosprawności i osobom, które ukończyły 75 rok życia Ośrodki Pomocy Społecznej wypłacają zasiłki pielęgnacyjne.

Rodzicom z tytułu rezygnacji z zatrudnienia w związku z koniecznością opieki nad dzieckiem niepełnosprawnym przysługuje świadczenie pielęgnacyjne. Od stycznia 2013 r. osobami legitymującymi się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności mogą opiekować się członkowie rodziny, na których ciąży obowiązek alimentacyjny, jeżeli rezygnują z zatrudnienia.

Ponadto Ośrodki Pomocy Społecznej na terenie powiatu bytowskiego realizują projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej, których celem jest zwiększanie szans na zatrudnienie i podniesienie kompetencji społecznych oraz integracja m. in. osób niepełnosprawnych.

Wysokość oraz rodzaj udzielonej pomocy dla osób niepełnosprawnych przez poszczególne Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu bytowskiego w latach 2018 – 2019 obrazują poniższe tabele**.**

Tabela nr 25
Świadczenie pieniężne wypłacane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego w 2019 roku

Lp.	Gmina	Zasiłek stały		Zasiłek pielęgnacyjny		Świadczenie pielęgnacyjne		Specjalny zasiłek opiekuńczy		Zasiłek dla opiekuna		specjalny zasiłek celowy		Zasiłek celowy		Świadczenie „Za życiem”		Świadczenie pieniężne na zakup posiłku	
		Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	-	-	-	-
1.	**Borzytuchom**	12	65 391	128	298 349	22	344 247	4	46 050	6	25 520	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	**Bytów**	106	505 172	1221	2 426 099	128	2 222 353	39	247 280	18	118 379	4	16 000	137	66 493	4	16 000		
3.	**Czarna Dąbrówka**	62	306 177	267	549 716	37	689 757	8	47 740	8	42 894	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	**Kołczygłowy**	26	117 814	136	307 051	28	521 553	13	89 064	3	19 220	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	**Lipnica**	17	112 790	2179	412 849	297	461 510	77	47 120	45	27 900	-	-	-	-				
6.	**Miastko**	201	1 005 422	984	1 464 181	273	1 885 313	-	-	-	-	11	3 870	10	38 677			208	223 452
7.	**Parchowo**	9	54 444	164	428 658	28	512 685	10	43 920	7	46 500	2	3 950	-	-	-	-	-	-
8.	**Studzienice**	15	93 903	146	337 740	25	417 444	15	80 061	7	59 520	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	**Trzebielino**	49	244 115	1589	300 993	302	448 286	102	62 529	65	3 960	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	**Tuchomie**	16	84 054	136	314 177	25	464 107	7	49 880	2	14 880	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego.

Tabela nr 26
Świadczenie niepieniężne realizowane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego w 2019 roku

L.p.	Gmina	Usługi opiekuńcze		Specjalistyczne usługi opiekuńcze		Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynikającymi ze szczególnego rodzaju schorzenia ze spektrum autyzmu		Kierowanie do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi		Pobyt w Domach Pomocy Społecznej		Schronienie	
		Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
1.	**Borzytuchom**	5	1 349	-	-	2	15 295	-	-	-	-	-	-
2.	**Bytów**	18	152 456	5	108 319	10	66 082	42	100 104	13	306 037	1	2 215
3.	**Czarna Dąbrówka**	6	39 621	-	-	2	18 045	-	-	-	-	-	-
4.	**Kołczygłowy**	7	12 243	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	**Lipnica**	1	17 620	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	**Miastko**	68	343 006	-	-	10	38 669	32	18 000	-	-	-	-
7.	**Parchowo**	-	-	-	-	1	14 670	-	-	-	-	-	-
8.	**Studzienice**	19	227 296	-	-	1	4 800	-	-	-	-	-	-
9.	**Trzebielino**	5	0	2	5 070	1	3 200	--	-	-	-	-	0
10.	**Tuchomie**	2	1 170	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

Źródło: ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego.

Tabela nr 27

Świadczenie pieniężne wypłacane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego w 2018 roku

Lp.	Gmina	Zasiłek stały		Zasiłek pielęgnacyjny		Świadczenie pielęgnacyjne		Specjalny zasiłek opiekuńczy		Zasiłek dla opiekuna		specjalny zasiłek celowy		Zasiłek celowy		Świadczenie „Za życiem”		Świadczenie pieniężne na zakup posiłku	
		Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
1.	**Borzytuchom**	12	63 589	130	223 785	17	295 400	6	28 160	6	38 640	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	**Bytów**	116	497 164	1113	1 910 109	122	1 911 616	37	180 998	25	140 429	10	40 000	140	46 907	78	91 665	321	422 069
3.	**Czarna Dąbrówka**	60	271 049	242	405 866	39	594 395	10	49 404	9	58 480	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	**Kołczygłowy**	28	117 634	136	256 583	28	485 473	13	77 529	5	30 032	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	**Lipnica**	17	108 275	2044	323 353	210	310 170	97	51 503	825	43 454	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	**Miastko**	206	1 021 562	968	1 202 395	252	159 105	-	-	-	-	8	2 040	22	74 908	-	-	216	221 236
7.	**Parchowo**	10	50 060	150	337 067	27	410 759	6	32 775	8	48 200	4	1 400	-	-	-	-	-	-
8.	**Studzienice**	16	81 405	118	267 763	18	339 026	12	80 367	8	60 906	-	-	-	-	-	-	-	-
9.	**Trzebielino**	46	228 782	1564	247 241	266	389 260	110	58 146	80	42 347	-	-	-	-	-	-	-	-
10.	**Tuchomie**	18	90 499	132	250 674	23	390 109	8	46 016	2	12 880	-	-	-	-	-	-	-	-

Źródło: ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego.

Tabela nr 28
Świadczenie niepieniężne realizowane przez ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego w 2018 roku

L.p.	Gmina	Usługi opiekuńcze		Specjalistyczne usługi opiekuńcze		Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi wynikającymi ze szczególnego rodzaju schorzenia ze spektrum autyzmu		Kierowanie do ośrodka wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi		Pobyt w domach pomocy społecznej		Schronienie	
		Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota	Ilość	Kwota
1.	**Borzytuchom**	7	3 825	-	-	2	13. 90	-	-	-	-	-	-
2.	**Bytów**	23	160 317	5	102 169	10	73 500	44	832 115	11	250 003	3	402.560
3.	**Czarna Dąbrówka**	7	7 951	-	-	3	35 550	-	-	-	-	-	-
4.	**Kołczygłowy**	10	19 800	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	**Lipnica**	1	14 232	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6.	**Miastko**	65	289 714	-	-	10	39 027	36	18 000	-	-	-	-
7.	**Parchowo**	-	-	-	-	1	21 830	-	-	-	-	-	-
8.	**Studzienice**	18	236 964	-	-	1	4 800	-	-	-	-	-	-
9.	**Trzebielino**	5	0	1	3 160	1	3 160	-	-	-	-	-	-
10.	**Tuchomie**	3	2 423	1	5 720	1	5 720	-	-	-	-	-	-

Źródło: ośrodki pomocy społecznej z terenu powiatu bytowskiego.

Rozdział V
CEL STRATEGICZNY I CELE OPERACYJNE POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

5.1. Analiza SWOT

Zgodnie z art. 35a pkt 1. ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2020 r., poz. 426 z późn. zm.) do zadań powiatu należy:

1) opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

a) rehabilitacji społecznej,

b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,

c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Za opracowanie programu w zakresie rehabilitacji społecznej i przestrzegania praw osób niepełnosprawnych odpowiada Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie, natomiast za rehabilitację zawodową i zatrudnienie odpowiada Powiatowy Urząd Pracy w Bytowie. Dla potrzeb niniejszego opracowania w zakresie rehabilitacji społecznej do współpracy zaproszono instytucje i organizacje pozarządowe z terenu powiatu bytowskiego działające na rzecz osób niepełnosprawnych. W celu przeprowadzenia diagnozy przedstawiciele instytucji i organizacji pozarządowych przeprowadzili analizę SWOT: wskazali mocne i słabe strony, jak również szanse i zagrożenia tkwiące w otoczeniu. Założeniem analizy SWOT jest ustalenie wewnętrznego potencjału powiatu w oparciu o słabe i mocne strony, a także zidentyfikowanie czynników zewnętrznych, niezależnych od powiatu, a mogących mieć korzystny lub niekorzystny wpływ na podejmowane działanie. Ostateczne wybory dokonane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę pozwolą na wykorzystanie mocnych stron i szans w celu eliminowania słabych stron i ewentualnych zagrożeń.

MOCNE STRONY :

1. funkcjonowanie Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie ,
2. funkcjonowanie Środowiskowych Domów Samopomocy, Warsztatów Terapii Zajęciowej, Domów Pomocy Społecznej,
3. funkcjonowanie Specjalnych Ośrodków Szkolno – Wychowawczych,
4. funkcjonowanie Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności,
5. wykwalifikowana kadra pedagogiczna,
6. działalność „Klubu Seniora +”,
7. usługi asystenta osobistego osoby niepełnosprawnej,
8. doświadczenie i stałe podnoszenie kwalifikacji pracowników w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom,
9. gotowość i zaangażowanie służb zapewniających pomoc osobom niepełnosprawnym,
10. współpraca pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych,
11. większa odpowiedzialność społeczna mieszkańców żyjących w otoczeniu osób niepełnosprawnych, zwłaszcza zaangażowanie w zbiórki publiczne,
12. prężna działalność organizacji pozarządowych na terenie powiatu,
13. funkcjonowanie Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych,
14. działalność Centrum Integracji Społecznej,
15. skuteczne aplikowanie gmin oraz powiatu o środki pozabudżetowe, w tym z UE,
16. wiedza osób niepełnosprawnych na temat przysługujących im praw i form pomocy różnych programu specjalnych adresowanych do w/w grupy osób,
17. dobra realizacja zadań powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych finansowanych ze środków PFRON,
18. zwiększenie puli środków z programów i funduszy zewnętrznych z przeznaczeniem na rzecz osób niepełnosprawnych oraz nowe formy wsparcia,

19. poprawiające się warunki techniczne świadczonych przez szpitale usług,
20. wykwalifikowana kadra medyczna posiadająca stopnie naukowe oraz specjalizacje w poszczególnych zakresach usług,
21. wsparcie finansowe dla opiekunów osób niepełnosprawnych,
22. współpraca i zaangażowanie władz w problemy osób niepełnosprawnych,
23. prawidłowy obieg informacji o formach pomocy dla osób niepełnosprawnych,
24. wczesna diagnoza w PPP dzieci z różnymi niepełnosprawnościami,
25. systematycznie rosnący poziom świadomości wśród społeczności lokalnej na temat problemów z jakimi borykają się osoby z niepełnosprawnościami,
26. promocja nowych rozwiązań na rzecz osób niepełnosprawnych.

SŁABE STRONY:

1. niewystarczająca liczba publikacji w formie broszur dotycząca zagadnień związanych z niepełnosprawnościami,
2. utrudniony dostęp do komunikacji publicznej,
3. zbyt mała liczba placówek wsparcia dziennego dla osób niepełnosprawnych,
4. brak wypożyczalni sprzętu do rehabilitacji na terenie powiatu,
5. finansowe ograniczenia samorządów gmin,
6. brak mieszkań chronionych oraz brak możliwości pozyskania mieszkań dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych,
7. niedostosowanie komunikacji publicznej do potrzeb osób z dysfunkcją ruchu oraz poruszających się na wózkach,
8. ograniczony dostęp do specjalistów (psycholog, psychiatra i inne zawody medyczne),
9. utrudniony dostęp do rehabilitacji,
10. brak bazy danych dot. osób niepełnosprawnych,
11. niewystarczająca ilość asystentów osób niepełnosprawnych,
12. występowanie barier architektonicznych w obiektach użyteczności publicznej,

13. brak środków na konieczne inwestycje w infrastrukturę techniczną i aparaturę medyczna,
14. niewystarczające zaplecze lokalowe instytucji pracujących na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin (np.: WTZ, PPP, PCPR, PZON, SOS-W Bytów i Tursko),
15. brak miejsc np. w ZOL dla osób wymagających całodobowej opieki,
16. brak możliwości całodobowego wsparcia dla rodziców i opiekunów osób niepełnosprawnych,
17. brak współpracy jednostek wspierających – potrzeba utworzenia zespołów interdyscyplinarnych ds. rozwiązywania problemów osoby niepełnosprawnej, jej rodziny,
18. stereotypy i uprzedzenia wobec osób niepełnosprawnych,
19. zbyt mała oferta zagospodarowania czasu wolnego dla osób niepełnosprawnych,
20. wzrost zapotrzebowania na usługi opieki stacjonarnej,
21. niewystarczająca integracja osób niepełnosprawnych ze społecznością lokalną,
22. wypalenie zawodowe osób świadczących usługi na rzecz osób niepełnosprawnych,

SZANSE:

1. psychoedukacja dzieci i młodzieży w zakresie profilaktyki dyskryminacji osób z niepełnosprawnościami,
2. aplikowanie o środki zewnętrzne na realizację działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
3. budowanie partnerstw ponadlokalnych na rzecz osób niepełnosprawnych,
4. umożliwienie samorządom gminnym prowadzenia placówek tj. domy pomocy społecznej, ZOL,
5. programy rządowe kierowane do osób niepełnosprawnych,
6. rozwinięta infrastruktura socjalna,
7. rozwój form środowiskowego wsparcia,

8. wzrost środków finansowych na likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej,
9. tworzenie nowych podmiotów ekonomii społecznej (stowarzyszenia, fundacje, spółdzielnie socjalne),
10. likwidowanie barier transportowych poprzez zakup pojazdów dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych,
11. działalność placówek wsparcia dziennego,
12. pomoc państwa w powstaniu placówek wsparcia całodobowego - możliwość okresowego odpoczynku dla rodzin,
13. dostosowywanie instytucji i urzędów do obsługi osób z niepełnosprawnością,
14. możliwość pozyskiwania i zwiększania aktywności wolontariuszy w organizacjach pozarządowych działających na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych.

ZAGROŻENIA:

1. niewystarczające środki na szkolenia specjalistyczne,
2. obarczanie lokalnych samorządów nowymi zadaniami,
3. starzenie się społeczeństwa,
4. roszczeniowe nastawienie części osób niepełnosprawnych do pomocy społecznej,
5. nadmierna biurokracja w dystrybucji środków publicznych z przeznaczeniem na wsparcie osób niepełnosprawnych,
6. rosnąca liczba osób niepełnosprawnych,
7. niedoskonałość i nadmiar przepisów prawnych,
8. większa gotowość niż dotychczas do scedowania opieki nad osobami niepełnosprawnymi na instytucje (wycofywanie się rodzin ze sprawowania opieki),
9. słabo rozwinięty system ochrony zdrowia,
10. skomplikowane procedury pozyskiwania środków z UE,
11. nieprzewidziane kataklizmy i klęski żywiołowe,
12. migracja lekarzy i pielęgniarek,

13. wykluczenie społeczne, izolacja i marginalizacja rodzin osób niepełnosprawnych, zwłaszcza z zaburzeniami psychicznymi,
14. niechęć osób niepełnosprawnych i ich rodzin do współpracy z instytucjami,
15. ubóstwo wśród osób starszych, w szczególności niepełnosprawnych.

5.2. Cele strategiczne i cele operacyjne.

Celem strategicznym powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych jest poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych, w tym stworzenie środowiska wolnego od barier funkcjonalnych oraz polepszenie i rozwój kontaktów społecznych.

Cele operacyjne powiatowego programu działań na rzecz osób niepełnosprawnych przedstawiają się następująco:

Lp.	Cele operacyjne	Zadania	Wskaźnik monitorujący	Jednostka realizująca
1.	**Poprawa funkcjonowania społecznego osób niepełnosprawnych**	1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych. 2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. 3. Dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych. 4. Przystąpienie powiatu do programów celowych PFRON mających na celu likwidację barier ograniczających uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji, w szczególności: a) likwidacja barier transportowych, b) likwidacja barier w dostępie do uczestnictwa w społeczeństwie informacyjnym, c) likwidacja barier w poruszaniu się, d) pomoc w utrzymaniu aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej, e) pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. f) likwidacja barier w urzędach,	Liczba osób, instytucji, które uzyskały dofinansowanie	PCPR, Starostwo Powiatowe

		placówkach edukacyjnych lub środowiskowych domach samopomocy w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszania się i komunikowania; g) tworzenie spółdzielni socjalnych osób prawnych h) tworzenie warsztatów terapii zajęciowej oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury istniejących warsztatów terapii zajęciowej;		
		5.Dostawanie i poprawa warunków lokalowych do potrzeb osób niepełnosprawnych w instytucjach pracujących na ich rzecz (PCPR, WTZ, SOS-W, ZOL, PPP)	Liczba zrealizowanych inwestycji	Starostwo Powiatowe
2.	**Wzrost świadomości osób niepełnosprawnych nt. znaczenia integracji społecznej dla zwiększenia ich samopoczucia, przynależności i użyteczności społecznej.**	1. Organizowanie imprez o charakterze integracyjnym, kulturalnym i rekreacyjnym	Liczba zorganizowanych imprez oraz liczba osób w nich uczestniczących	PCPR, WTZ, DPS, SOS-W, NGO
		2. Upowszechnianie i popularyzacja twórczości osób niepełnosprawnych	Liczba zorganizowanych imprez/wystaw/przeglądów oraz liczba osób w nich uczestniczących	PCPR, WTZ, DPS, SOS-W, NGO
		3. Dofinansowanie sportu, kultury i rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	Liczba udzielonych dofinansowań oraz liczba osób w nich uczestniczących	PCPR, Starostwo Powiatowe
3.	**Podniesienie jakości życia osób niepełnosprawnych poprzez wsparcie środowiskowe i pomoc społeczną osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom**	1. Udział w projektach, programach, konkursach i pozyskiwanie środków finansowych na działania z zakresu wspierania osób niepełnosprawnych i ich rodzin	Liczba osób korzystających ze wsparcia w ramach projektu/programu (krótki opis: oferowane formy wsparcia, źródło finansowania)	Starostwo Powiatowe, PCPR, PPP, SOS-W, NGO
		2. Działalność Punktu Informacyjno – Konsultacyjnego dla mieszkańców powiatu w Miastku	Liczba osób korzystających z pomocy punktu	PCPR
		3. Szkolenie kadr zajmujących się pracą na rzecz i z osobami niepełnosprawnymi	Liczba przeprowadzonych szkoleń Liczba osób w nich uczestnicząca	Starostwo Powiatowe, PCPR, PPP, SOS-W, NGO

		4. Organizacja działań na rzecz opiekunów osób niepełnosprawnych	Liczba przeprowadzonych działań Liczba osób w nich uczestnicząca oraz krótki opis działania	Starostwo Powiatowe, PCPR, PPP, SOS-W, NGO
		5. Prowadzenie Warsztatów Terapii Zajęciowej	Liczba uczestników WTZ oraz nakłady finansowe	WTZ
4.	**Podnoszenie poziomu usług edukacyjnych i wspierających kierowanych do dzieci i młodzieży niepełnosprawnej**	1. Udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej oraz ich rodzinom	Liczba osób i rodzaj udzielonej porady na rzecz osób niepełnosprawnych Liczba osób i rodzaj udzielonej porady na rzecz rodzin osób niepełnosprawnych	SOS-W, PPP
		2. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych (diagnoza, wczesne wspomaganie rozwoju, orzeczenia o kształceniu specjalnym, itp.)	Liczba wydanych opinii, orzeczeń, liczba dzieci objętych pomocą	SOS-W, PPP
5.	**Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problemów osób niepełnosprawnych i ich praw**	1. Rozpowszechnianie materiałów informacyjnych w formie ulotek, czasopism, plakatów, broszur dotyczących problematyki niepełnosprawności i praw osób niepełnosprawnych	Liczba wydanych informatorów, ulotek	PCPR, Starostwo Powiatowe, SOS-W, PPP, NGO
		2. Prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych mających na celu kształtowanie właściwych postaw wobec osób niepełnosprawnych i starszych.	Liczba zrealizowanych działań	PCPR, Starostwo Powiatowe, placówki oświatowe, PPP, NGO
		3. Prowadzenie strony internetowej dotyczącej problematyki osób niepełnosprawnych w zakresie informacji, ulg i obowiązujących przepisów, a także działań realizowanych na rzecz osób niepełnosprawnych	Liczba umieszczonych informacji	PCPR, Starostwo Powiatowe, SOS-W, PPP, NGO
6.	**Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych**	1. Wspieranie zatrudnienia i samozatrudnienia osób niepełnosprawnych	Liczba osób, instytucji, które uzyskały dofinansowanie	PUP, Publiczne i niepubliczne placówki eduk.-szkoleniowe

		2. Poszerzanie oferty szkoleniowej dostosowanej do potrzeb rynku pracy.	Liczba osób przeszkolonych, które uzyskały zatrudnienie	PUP, Publiczne i niepubliczne placówki edukacyjno-szkoleniowe
		3. Prowadzenie szkoleń w zakresie rozpoczęcia działalności gospodarczej przez osoby niepełnosprawne.	Liczba osób przeszkolonych, które uzyskały dofinansowanie działalności gospodarczej	PUP
		4. Pozyskiwanie ofert pracy od pracodawców dla osób posiadających orzeczenie o niepełnosprawności.	Ilość pozyskanych ofert pracy dla osób niepełnosprawnych	PUP
		5. Kierowanie osób niepełnosprawnych na odpowiednie do stopnia niepełnosprawności i możliwości psychofizycznych miejsca pracy.	Ilość osób skierowanych do pracy (analiza wskaźników będzie przeprowadzana w porównaniu do pięciu ostatnich lat)	PUP

5.3. Źródła finansowania

Działania realizowane w ramach programu będą finansowane z następujących źródeł:

- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- Fundusz Pracy,
- Budżetu Państwa, w ramach dotacji celowej
- Środki z Unii Europejskiej,
- Środki pozyskane z innych źródeł,
- Środki Samorządu Terytorialnego,
- Narodowy Fundusz Zdrowia.

5.4. Monitoring działań

Program będzie poddawany systematycznej ocenie pod kątem stopnia wdrażania poszczególnych celów i zadań na podstawie analizy wartości wskaźników i stopnia ich realizacji.

Monitoring i ewaluacja programu odbywać się będzie w formie sprawozdania rocznego, które ujmowane będzie w sprawozdaniu rocznym Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Bytowie i Powiatowego Urzędu Pracy w Bytowie, odpowiednio w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Monitorowanie pozwoli z jednej strony na ocenę oczekiwanych wyników już przyjętych zadań, jak i ewentualne korekty w tych zadaniach oraz zmiany we wskaźnikach.

Dokument ten ma charakter otwarty co oznacza, że może podlegać ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie działań na rzecz osób niepełnosprawnych.